

*Oppilashuoltoon liittyvän lainsäädännön
uudistamistyöryhmän muistio*

Lausuntoyhteenveto työryhmän muistiosta

Oppilashuoltoon liittyvän
lainsäädännön uudistamistyöryhmän muistio

Lausuntoyhteenveto työryhmän muistiosta

KUVAILULEHTI

Julkaisija Sosiaali- ja terveysministeriö		Julkaisun päivämäärä 21.11.2006	
Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Oppilashuoltoon liittyvän lainsäädännön uudistamistyöryhmä Puheenjohtaja: apulaisosastopäällikkö Olli Kerola Sihteeri: lakimies Päivi Kemppi		Julkaisun laji Selvitys	
		Toimeksiantaja Sosiaali- ja terveysministeriö	
		HARE-numero ja toimielimen asettamispäivä STM088:00/2004	
Julkaisun nimi Oppilashuoltoon liittyvän lainsäädännön uudistamistyöryhmän muistio. Lausuntoyhteenveto työryhmän muistiosta			
Tiivistelmä Yhteensä 38 organisaatiota antoi lausuntonsa oppilashuoltoon liittyvän lainsäädännön uudistamistyöryhmän muistiosta Lausunnonantajat edustavat eri ministeriöitä, kuntia, työntekijäjärjestöjä, sosiaalialan järjestöjä, tutkimus- ja kehittämislaitoksia sekä yliopistoja ja korkeakouluja. Useat lausunnonantajat kokivat työryhmän tuoneen kattavasti esiin oppilashuoltoon liittyviä asioita ja näkökulmia. Muistion ansiona pidettiin oppilashuollon perusteellista ja kokonaisvaltaista eri oppilashuollon ammattiryhmien tarkastelua. Yleisesti koettiin, että työryhmän muistiosta on käsitelty oppilashuollon käsitettä, lainsäädäntöä, oppilashuoltohenkilöstön asemaa ja tehtäviä erittäin hyvin ja perusteellisesti. Useat lausunnonantajat kiittivät työryhmää erillistä oppilas- ja opiskelijahuoltolakia, oppilashuollon opasta ja täydennyskoulutusta sekä työn mitoitusta koskevia ehdotuksia. Ehdotusta oppilashuoltooppaan tuottamisesta pidettiin toimeenpanoa ja säädösmuutosten ymmärtämistä ajatellen tärkeänä ja tervetulleena työvälineenä poikkihallinnollisen yhteistyön laadun varmistamiseksi. Hyvän tietopohjan luominen ja toiminnan kehittäminen laadun arvioinnin ja kansallisten vertailujen kautta mahdollistaisi oppilashuollon parempaa kehittämistä tulevaisuudessa. Erityisen hyvänä ja tarpeellisena pidettiin työryhmän ehdotusta, jonka mukaan kaikissa toisen asteen oppilaitoksissa tulisi olla saatavilla opiskelijahuoltopalveluita. Kaikki asiasta lausuneet kannattivat sitä. Sosiaali- ja terveysministeriö toivoi lausunnon antajia arvioimaan mahdollisimman tarkasti säännösten kustannus- ja muita vaikutuksia. Useat lausunnon antajat olisivat toivoneet kustannusvaikutusten sisältyvän työryhmän toimeksiantoon. Yleisesti lausunnonantajat korostivat resurssien puutetta toteuttaa lainsäädännön muutoksia. Oppilas- ja opiskelijahuollon kehittäminen ja käytännön toteuttaminen niin paikallisella kuin valtakunnallisella tasolla vaatii myös taloudellisia resursseja. Oppilashuolto kuuluu opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen lainsäädännön ja toiminnan piiriin. Oppilashuoltoa säätelevät näiden kahden hallintokunnan lait. Opetustoimen kannalta yhdeksi keskeiseksi kysymykseksi on noussut opetus- ja oppilashuoltohenkilöstön välinen tiedonsaanti ja tiedon antaminen yksittäisen oppilaan asioissa. Useimmat lausunnonantajista pitivät muistion tietosuojaa, oppilashuollon salassapitosäännösten ja ilmoitusvelvollisuuden toimivuutta ja selkeyttä oppilashuollon käytännön toiminnan kannalta tärkeänä, mutta säännökset kaipaavat selkeyttämistä ja tarkentamista.			
Asiasanat: koulukuraattori, oppilashuolto, tietosuoja			
Muut tiedot www.stm.fi			
Sarjan nimi ja numero Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2006:67		ISSN 1236-2115	ISBN 952-00-2210-4 (nid.) 952-00-2211-2 (PDF)
Kokonaissivumäärä 38	Kieli Suomi	Hinta 10,80 €	Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja Yliopistopaino Kustannus Helsinki University Press PL 4 (Vuorikatu 3 A) 00014 HELSINGIN YLIOPISTO Fax (09) 7010 2374, puhelin (09) 7010 2363, books@yliopistopaino.fi www.yliopistopaino.fi/kirjamyynti		Kustantaja Sosiaali- ja terveysministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare Social- och hälsovårdsministeriet		Utgivningsdatum 21.11.2006	
Författare (Uppgifter om organet: namn, ordförande, sekreterare) Arbetsgruppen för reformering av lagstiftningen om elevvård Ordförande: biträdande avdelningschef Olli Kerola Sekreterare: jurist Päivi Kemppi		Typ av publikation Rapport	
		Uppdragsgivare Social- och hälsovårdsministeriet	
		Projektnummer och datum för tillsättandet av organet SHM088:00/2004	
Publikationens titel Promemoria av arbetsgruppen för reformering av lagstiftningen om elevvård. Ett sammandrag av utlåtanden om arbetsgruppspromemorian			
Referat <p>Sammanlagt 38 organisationer gav sitt utlåtande om promemorian av arbetsgruppen för reformering av lagstiftningen om elevvård. Dessa instanser företräder olika ministerier, kommuner, arbetstagarorganisationer, organisationer inom det sociala området, forsknings- och utvecklingsanstalter samt universitet och högskolor. Flera av dem som givit utlåtanden upplevde att arbetsgruppen lyckats föra fram de mest akuta frågorna och synvinklarna i fråga om elevvård. En förtjänst med promemorian ansågs vara den grundliga och helhetstäckande granskningen av olika yrkesgrupper inom elevvården. Generellt konstaterade man att arbetsgruppens promemoria hade behandlat begreppet elevvård, lagstiftning, elevvårdspersonalens ställning och uppgifter mycket väl och grundligt.</p> <p>Flera av organisationerna tackade arbetsgruppen för förslagen som gällde en särskild lag om elev- och studentvård, en handbok om elevvård och fortbildning samt dimensionering av arbetet. Förslaget om att producera en handbok om elevvård ansågs vara ett viktigt och välkommet verktyg för att säkerställa kvaliteten på det tväradministrativa samarbetet med tanke på förståelsen av verkställighet och författningsändringar. Skapande av ett bra kunskapsunderlag och utveckling av verksamheten genom kvalitetsutvärdering och nationella jämförelser skulle möjliggöra en bättre utveckling av elevvården i framtiden. Arbetsgruppens förslag enligt vilket elevvårdstjänster skulle erbjudas vid alla läroanstalter på andra stadiet ansågs särskilt bra och nödvändigt. Samtliga som givit ett utlåtande rekommenderade detta.</p> <p>Social- och hälsovårdsministeriet önskade att organisationerna skulle göra en så noggrann bedömning som möjligt av kostnader och andra effekter av bestämmelserna. Flera instanser hade önskat att kostnadseffekterna ingått i arbetsgruppens mandat. Dessa betonade allmänt bristen på resurser för att genomföra ändringar av lagstiftningen. Utveckling av elev- och studentvård och genomförande i praktiken på såväl lokal som nationell nivå kräver också ekonomiska resurser.</p> <p>Elevvården omfattas av lagstiftningen och verksamheten inom undervisningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet. Elevvården regleras av lagarna inom dessa två förvaltningsnämnder. En viktig fråga som lyfts fram i fråga om undervisningsväsendet är informationsutbytet mellan undervisnings- och elevvårdspersonalen och utlämnande av information i frågor som rör en enskild elev. De flesta instanser ansåg att det var viktigt med fungerande dataskydd samt tydliga sekretessbestämmelser och anmälningsplikt för elevvård med avseende på hur elevvården fungerar i praktiken men att bestämmelserna kräver ett förtydligande och en justering.</p>			
Nyckelord Dataskydd, elevvård, skolkurator			
Övriga uppgifter www.stm.fi/svenska			
Seriens namn och nummer Social- och hälsovårdsministeriets rapporter 2006:67		ISSN 1236-2115	ISBN 952-00-2210-4 (inh.) 952-00-2211-2 (PDF)
Sidoantal 38	Språk Finska	Pris 10,80 €	Sekretessgrad Offentlig
Försäljning Helsingfors Universitetsförlaget PB 4 (Berggatan 3 A) FI-00014 HELSINGFORS UNIVERSITET Tfn (09) 7010 2363books @yliopistopaino.fi www.yliopistopaino.fi/kirjamyynti		Förlag Social- och hälsovårdsministeriet	

DOCUMENTATION PAGE

Publisher Ministry of Social Affairs and Health, Finland		Date of publication 21 November 2006	
Authors Working Group preparing a reform of the pupil welfare legislation Chairman: Olli Kerola, Deputy Director-General Secretary: Päivi Kemppi, Lawyer		Type of publication Report	
		Commissioned by Ministry of Social Affairs and Health	
		Date of appointing the organ	
Title of publication Memorandum of the Working Group preparing a reform of the pupil welfare legislation. Summary of opinions on the memorandum			
Parts of publication			
Summary <p>Altogether 38 organisations issued their opinion on the memorandum of the Working Group preparing a reform of the pupil welfare legislation. The organisations represent different ministries, local authorities, employees' organisations, social sector organisations, research and development institutions and universities. Several of them experienced that the Working Group has raised a large range of issues and perspectives related to pupil welfare. As a merit of the memorandum was regarded the detailed and comprehensive review of the different professional groups responsible for pupil welfare. It was experienced generally that the memorandum deals with the concept of pupil welfare, legislation, and the status and duties of the pupil welfare staff very well and thoroughly.</p> <p>Several bodies giving their opinion praised the Working Group for the proposals for a separate act on pupil and student welfare, for a handbook and continuing training on pupil welfare and for dimensioning of the work. The proposal for production of a handbook was considered an important tool to ensure the quality of cross-sectoral cooperation with a view to implementation and understanding of the amended statutes. Creating a good knowledge basis and development of the activity through quality assessment and national comparisons would enable a better development of pupil welfare in the future. The proposal according to which student welfare services should be available at all upper secondary level educational institutions was considered particularly welcome and necessary. All those giving an opinion supported it.</p> <p>The Ministry of Social Affairs and Health hoped that the bodies asked to give an opinion evaluate the cost and other effects of the proposed provisions as thoroughly as possible. Several of them hoped that the cost effects would have been included in the Working Group's terms of reference. They generally stressed the lack of resources to implement legislative amendments. The development and practical provision of pupil and student welfare at both the local and national level also demand financial resources.</p> <p>Pupil welfare falls within the scope of the legislation concerning both educational administration and social welfare and health care administration and is regulated by the laws concerning them both. As regards the educational administration a central issue is the access to and supplying of information regarding an individual pupil between the educational and pupil welfare staff. Most of the bodies giving an opinion considered the provisions on data protection and the effectiveness and clarity of the provisions on confidentiality and information duty proposed in the memorandum important from the point of view of the practical operation of pupil welfare. They however felt that the provisions need to be clarified and specified.</p>			
Key words data protection, pupil welfare, school social worker			
Other information Internet: www.stm.fi/english			
Title and number of series Reports of the Ministry of Social Affairs and Health 2006:67		ISSN 1236-2115	ISBN 952-00-2210-4 (paperback) 952-00-2211-2 (PDF)
Number of pages 38	Language Finnish	Price 10,80 €	Publicity Public
Orders Helsinki University Press PO Box (Vuorikatu 3 A) 00014 UNIVERSITY OF HELSINKI Fax +358-9-7010 2374, tel. +358-9-7010 2363 books@yliopistopaino.fi		Financier Ministry of Social Affairs and Health	

SISÄLLYS

1	Työryhmän toimeksianto	11
2	Lausunnonantajat	12
3	Yleisiä näkökohtia mietinnön ehdotuksiin	13
4	Yksityiskohtaisia kommentteja ehdotuksiin	15
4.1	Oppilashuollon palvelujen saatavuuden turvaaminen.....	15
4.2	Opiskelijahuoltoryhmien perustamista suositellaan kaikkiin toisen asteen oppilaitoksiin	17
5	Oppilashuollosta säätäminen	18
6	Kouluterveydenhuolto osana oppilashuoltoa	20
7	Koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut osana oppilashuoltoa	21
8	Koulukuraattorin kelpoisuus	22
9	Tietosuoja oppilashuollossa	25
9.1	Salassapitovelvollisuus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen.....	25
9.2	Tiedonsaantioikeus	28
9.3	Henkilötietojen kirjaaminen ja säilytysajat.....	29
10	Opas	31
11	Oppilashuoltopalveluun liittyvän henkilöstön täydennyskoulutus	31
12	Valtakunnallinen tilastointi- ja seurantajärjestelmä	32

1 Työryhmän toimeksianto

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 15.12.2004 työryhmän selvittämään oppilashuoltoon liittyvän lainsäädännön uudistamista. Työryhmän toimikausi on ollut 1.1.2005 - 31.3.2006.

Opetusministeriön 7.11.2000 asettama Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen oppilashuoltotyöryhmä ehdotti toimikunnan asettamista selkeyttämään ja tarkentamaan oppilashuoltoa koskevia säännöksiä. Säännökset eivät nykyisellään turvaa riittävän hyvin oppilashuollon palvelujen saatavuutta eivätkä varmista palveluja saavien oppilaiden oikeusturvaa. Myös eduskunnan sivistysvaliokunta on todennut mietinnössään 18/2002 vp. välttämättömäksi tarvittavien muutosehdotusten valmistelun.

Työryhmän tavoitteena on ollut:

- turvata oppilashuollon palvelujen saatavuus
- edesauttaa yksittäisen oppilaan ja opiskelijan oikeuksien toteutumista
- tukea oppilaitosten mahdollisuuksia järjestää oppilashuolto oppilaan ja opiskelijan edun mukaisesti
- selkeyttää tietojen saantia ja luovutusta sekä henkilötietojen käsittelyä koskevat menettelyt oppilaitoksissa
- selvittää oppilashuoltopalveluista vastaavan henkilöstön asema, tehtävät ja kelpoisuus.

Työryhmän on tullut myös tehdä ehdotukset mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellisista lainsäädäntömuutoksista.

Työryhmän puheenjohtajana on toiminut apulaisosastopäällikkö, sosiaalineuvos *Olli Kerola* sosiaali- ja terveysministeriöstä ja varapuheenjohtajana johtaja *Eeva-Riitta Pirhonen* opetusministeriöstä. Jäseninä ovat olleet ylitarkastaja *Maire Kolimaa* ja ylitarkastaja *Pirjo Sarvimäki* molemmat sosiaali- ja terveysministeriöstä, opetusneuvos *Jussi Pihkala* opetusministeriöstä, erikoissuunnittelija *Marie Rautava* Stakesista, ylitarkastaja *Kristiina Laitinen* Opetushallituksesta (kehittämispäällikkö opetusministeriössä 1.1.2006 lukien), lääninpsykologi *Pirjo Laaksonen* Etelä-Suomen lääninhallituksesta, ruotsinkielisen opetustoiminnan päällikkö *Gustav Wikström* Suomen Kuntaliitosta, rehtori *Jari Andersson* Sylvania koulusta Vammalasta, vastaava koulukuraattori *Hanna Gråsten-Salonen* Tampereen kaupungin kasvatus- ja opetuspalvelukeskuksesta, sosiaalityöntekijä *Osmo Jurvanen* Helsingin sosiaalivirastosta. Työryhmän pysyvänä asiantuntijana on toiminut hallitussihteeri *Anne Kumpula* 31.1.2006 lukien sosiaali- ja terveysministeriöstä. Työryhmän sihteereinä ovat olleet erikoistutkija *Johanna Lammi-Taskula* Stakesista, ylitarkastaja *Kristiina Laitinen* Opetushallituksesta (kehittämispäällikkö opetusministeriössä 1.1.2006 lukien), lakimies *Outi Luoma-aho* 29.1.2006 saakka ja lakimies *Päivi Kemppi* 3.3.2006 alkaen, molemmat sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Työryhmä asetti 6.6.2005 oppilashuollon tietosuojakysymyksiä käsittelemään tietosuojatyöryhmän, jonka puheenjohtajana toimi johtaja *Eeva-Riitta Pirhonen* opetusministeriöstä ja jäseninä hallitusneuvos *Minna Antila* opetusministeriöstä, lakimies *Marja Lahtinen* Suomen Kuntaliitosta, lakimies *Outi Luoma-aho* ja hallitussihteeri *Päivi Salo* molemmat sosiaali- ja terveysministeriöstä, ylitarkastaja *Anne Tamminen-Dahlman* tietosuojavaltuutetun toimistosta ja kouluneuvos *Pirjo Vehkamäki* Opetushallituksesta.

Tietosuojatyöryhmä kuuli työnsä aikana seuraavia asiantuntijoita: johtava lakimies Tapio Rätty Helsingin kaupungin sosiaalivirastosta, rehtori Lassi Kilponen Kruununhaan yläasteelta Helsingistä, aluekuraattori Mervi Mehtiö Helsingin kaupungin opetusvirastosta, johtava psykologi Inger Dahlgren Helsingin kaupungin opetusvirastosta, ylihoitaja Inga Klén Helsingin kaupungin terveyskeskuksesta, kouluterveydenhoitaja Pia Männikkö Helsingin kaupungin terveyskeskuksesta ja apulaisosastopäällikkö Markku Poutala Opetusalan ammattijärjestöstä.

Oppilashuoltotyöryhmä on työnsä aikana kuullut seuraavia asiantuntijoita: johtava psykologi Merja Hallantie Helsingin opetusvirastosta, rehtori Paula Taskila Yli-Iin Keskuskoulusta, hallitusneuvos Riitta Kuusisto sosiaali- ja terveysministeriöstä, opetustoimen päällikkö Kirsti Mäensivu Hämeenlinnasta, tutkimusprofessori Matti Rimpelä Stakesista, hallitussihteeri Eeva Kangasniemi sosiaali- ja terveysministeriöstä, lakimies Marja Lahtinen Suomen Kuntaliitosta, terveysneuvontapalveluiden päällikkö Eeva-Leena Laakso Lahdesta, koulupsykologi Tapio Malinen Porvoosta, vanhempi hallitussihteeri Maini Kosonen sosiaali- ja terveysministeriöstä, hallitussihteeri Johanna Huovinen sosiaali- ja terveysministeriöstä ja lakimies Janne Pitkävirta sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Työryhmä on kokoontunut vuonna 2005 kymmenen kertaa ja vuonna 2006 kuusi kertaa. Lisäksi työryhmä järjesti yhden työseminarin 11.3.2005.

Työryhmän muistioon sisältyi jäsen Gustav Wikströmin, Marie Rautavan, Pirjo Laakso- sen, Hanna Gråsten-Salosen ja Osmo Jurvasen eriävä mielipide koskien koulukuraattorin kelpoisuutta.

2 Lausunnonantajat

Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi muistiosta ja sen ehdotuksista lausunnon yhteensä 52 taholta. Lausunnon antoi yhteensä 37 tahoa.

Lausunnon ovat antaneet sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoyksikkö, terveysosasto ja lapsiasiavaltuutettu sekä opetusministeriö, työministeriö, Opetushallitus, Oikeuskanslerin virasto, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Stakes, Etelä-Suomen lääninhallitus, Itä-Suomen lääninhallitus, Lapin lääninhallitus, Länsi-Suomen lääninhallitus ja Oulun lääninhallitus.

Kuntasektorilta lausunnon ovat antaneet Hämeenlinna, Janakkala, Kemijärvi, Kuopio, Kuusankoski, Lahti, Lapinlahti, Porvoo, Riihimäki ja Vantaa. Lisäksi lausunnon ovat antaneet Suomen Kuntaliitto ja Forssan seudun kuntayhtymä.

Järjestöistä lausuntonsa ovat antaneet Koulukuraattoriyhdistys, Lastensuojelun keskusliitto, Mannerheimin lastensuojeluliitto, Nuorten ystävät ry, Opetusalan ammattijärjestö OAJ, Pelastakaa Lapset ry, Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia, Sosiaaliammattitieteen ry ja Suomen Psykologiliitto ry.

Yliopistoista ja korkeakouluista lausunnon ovat antaneet Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu, Jyväskylän yliopisto, Kuopion yliopisto, Lapin yliopisto ja Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksenverkosto.

3 Yleisiä näkökohtia mietinnön ehdotuksiin

Useassa lausunnossa työryhmän ehdotusta yhdestä ja yhtenäisestä uudesta oppilas- ja opiskelijahuoltolaista pidettiin kannatettavana sekä hyvin perusteltuna. Yhtenäinen laki yhdistäisi tällä hetkellä hajallaan olevan lainsäädännön. Kokonaisuudistuksen katsottiin helpottavan säännösten luettavuutta, tehtävien hoitoa käytännössä sekä lainsäädännön piirissä olevien oikeusturvaa. Usean yhden ja yhtenäisen lain puoltajien mielestä lain valmistelu tulisi käynnistää mahdollisimman pian. Kuuden lausunnon antajan mukaan erillistä lainsäädäntöä ei välttämättä tarvita. Useat yhtenäislakia vastustaneet ovat todenneet tarvittavan laajempaa selvitystä rahoitusjärjestelmästä, johtamisesta ja vastuista sekä perus- ja täydennyskoulutukseen liittyvistä laajoista seurannaisvaatimuksista.

Useimmat asiasta lausuneet kannattivat työryhmän ehdotusta kunta- ja palvelurakennemuutosten yhteydessä oppilashuollon palvelujen organisointia ja tuottamista tarkasteltaisiin ja suunniteltaisiin omana palvelukokonaisuutenaan. Kunnat kokivat yhteistyön välttämättömäksi osaksi oppilashuoltoa. Joissakin lausunnoissa tosin todettiin, että kuntien välinen yhteistyö saattaa olla hankalaa esimerkiksi pohjoissuomessa, jossa kunnat ovat suuria ja välimatkat pitkiä.

Kolmannes lausunnonantajista koki puutteita työryhmän muistiossa. Lausunnoissa kävi selkeästi ilmi järjestämisvastuun ja yhteistyövelvoitteita täsmentävien säännösten säätämisen tarpeellisuus. Oppilashuollon palveluissa koettiin henkilöstön aseman kannalta erityisen tärkeäksi, että oppilashuoltoon osallistuvien oikeudet ja velvollisuudet käyvät riittävän selkeästi ilmi laista. Palveluiden tasapuolisen saatavuutta koko maassa pidettiin tärkeänä. Seudullisen palvelutarjonnan järjestämisessä toivotaan otettavan huomioon, että oppilaan pääsy palveluihin ei saa hankaloitua välimatkojen tai asiantuntijoiden vähäisyyden vuoksi. Lausunnon antajat pitivät tärkeänä, että lasten ja nuorten oikeusturva toteutuu asuinkunnasta huolimatta.

Kaikki asiasta lausuneet kannattivat työryhmän ehdotusta opiskelijahuoltoryhmien perustamista kaikkiin toisen asteen oppilaitoksiin.

Lausunnonantajista useat pitivät kannatettavana kouluterveydenhuollon sisällyttämistä osaksi oppilashuoltoa. Katsottiin, että työryhmän ehdotus turvaa oppilashuollon palvelujen saatavuuden ja varmistaa riittävän yhtenäisen tietopohjan päätöksenteossa ja tuen koululainsäädännössä. Työryhmän ehdotus kansanterveyslain 14 §:n 1 momenttia koskeva muutosehdotusta pidettiin täsmennyksenä ja vain yhden lausunnonantajan mukaan muistioista ei käy ilmi, että kyseessä olisi muutosehdotus.

Enemmistö lausunnonantajista piti kannatettavana, että koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut ovat osa oppilashuoltoa. Haluttiin kuitenkin selvennystä kenelle kuuluu vastuu perhetyöstä, kun oppilas on oppilashuollon palveluiden piirissä. Asiakastietojen käsittelyn näkökulmasta toivottiin koulukuraattorin ja –psykologin tehtävänkuvan, toimivallan ja toiminta-alueen tarkempaa määrittelyä laissa. Työryhmän ehdotuksen katsottiin tiukentavan voimassa olevan lastensuojelulain säännöstä siten, että koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut koskisivat ainoastaan esi- ja perusopetusta.

Keskeinen ongelmakohta työryhmän muistiossa oli koulukuraattorin kelpoisuudesta säätäminen, josta kuusi työryhmän jäsentä jätti eriävän mielipiteensä. Työryhmän muistiossa on kolme eri vaihtoehtoa, joista työryhmä suositteli kelpoisuusvaatimuksena sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetyn lain 3 §:n mu-

kaista kelpoisuutta tai ylempää sosiaali- ja terveystalalan ammattikorkeakoulututkintoa, johon sisältyy lapsi-, nuoriso- ja perhetyön opinnot sen laajuksina kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään (vaihtoehto 2).

Lausunnonantajista 16 kannatti kelpoisuusvaatimuksena sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetyn lain 3 §:n mukaista kelpoisuutta (vaihtoehto 1). Seitsemän lausunnon antajaa kannatti työryhmän ehdotusta (vaihtoehto 2). Kelpoisuusvaatimuksena soveltuva korkeakoulututkinto (vaihtoehto 3) kannatti 5 lausunnonantajaa.

Työryhmän ehdotus tietosuojasta oppilashuollossa otettiin myönteisesti vastaan. Tietosuojaan on pitkään toivottu selkeytystä. Tiedonsaantioikeutta pidettiin hyvänä asiana, koska eri hallinnonaloja ohjaava lainsäädäntö herättää epäselvyyttä. Tämän hetkinen opetus- ja sosiaalitoimen lainsäädäntö velvoittaa palvelujen kehittämiseen lasten ja nuorten edun mukaisesti. Opetus- ja sosiaalitoimen yhteistyölle ongelmana on tietojensaantioikeutta rajoittavat salassapitosäännökset. Lisäksi kaivattiin informaatio-ohjausta.

Lausunnonantajista 19 kannatti henkilötietojen kirjaamista koskevaa säädösehdotusta. Kolmen lausunnon antajaa toi esille kielteisen näkemyksensä. Huolta aiheutti epäselvyys tehtävien vastuunjaossa ja ohjeistuksessa. Pelättiin oppilaan ja hänen perheensä yksityisyyden suojan katoavan sekä työskentelyn kangistuvan oppilashuoltotyön muotomääräyksiin.

Lausunnonantajista 30 piti tärkeänä oppilashuollon oppaan toteuttamista ja käyttämistä informaatio-ohjauksen apuvälineenä opiskeluhuollon laatusuosituksen kanssa. Kukaan ei maininnut, että opas olisi tarpeeton.

Työryhmän ehdottamaa valtakunnallista tilastointi- ja seurantajärjestelmää kannatti 24 lausunnonantajaa. Yksi lausunnon antajista katsoi kustannusten nousevan liikaa. Usean lausunnonantajan mielestä pitäisi vastuutahot määritellä selkeästi. Lisäksi tilastointi- ja seurantajärjestelmän tulisi olla liitettävissä olemassa oleviin tilastointijärjestelmiin. Pidettiin myös tärkeänä, että henkilötietoja saa kerätä ja tilastointi on säännöllistä, valtakunnallista ja puolueetonta.

Työryhmän olisi toivottu käsittelevän lastensuojelun piirissä olevien lasten ja nuorten oppilashuoltopalveluja. On epäselvää kenen vastuulla ja valvonnassa on kotiopetus, sijoitettujen lasten opetuksen ja erityisesti tuki- ja erityisopetuksen järjestäminen. Koska kyseessä on koko maata koskeva ongelma, toivottiin oppilashuollon lainsäädännön uudistamisen yhteydessä myös otettavan huomioon huostaanotettujen lasten ja nuorten oppilashuoltopalvelut.

Oikeuskansleri: Yhtenäisen lain esteenä ei voida pitää pelkästään sitä, että hanke sijoittuu kahden eri ministeriön toimialalle. Olennaista on tarkastella asiaa oppilashuoltoa tarvitsevien kannalta. Opetus- ja sosiaalitoimen kiinteä yhteistyö on välttämätöntä. Samoin *tietosuojavaltuutetun* mukaan asiakkaan asema ei saa olla riippuvainen palvelunantajan hallinnonalasta.

Sosiaali- ja terveystalministeriön tasa-arvokeskus: Muistiossa on kiinnitetty huomiota ainoastaan oppilaiden ja opiskelijoiden etnisiin ja sosiaalisiin eroihin. Kuitenkin lasten ja nuorten ongelmat vaihtelevat myös sukupuolen mukaan.

Etelä-Suomen lääninhallitus: Työryhmä olisi voinut arvioida lainmuutosehdotukset korostetummin oppilaan ja hänen perheensä hyvinvoinnin näkökulmasta. Nyt tarkastelu korostaa asiakasta järjestelmän tuottamien palvelujen käyttäjänä.

Joidenkin *järjestöjen* mielestä hyvin järjestetyllä, oikein hoidetulla ja riittävästi panostetulla arkipäivän työllä koulussa ja oppilaitoksessa voidaan edistää oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia ja vähentää paineita oppilashuollon tukipalveluille.

Jyväskylän yliopisto: Olisi ollut toivottavaa, että työryhmä olisi kuullut laajemmin oppilashuoltoryhmien, tutkijoiden, opinto-ohjaajien, opettajien ja oppilaiden näkemyksiä tilanteesta. Huolena on, ettei koulun ulkopuolelta tulleet asiantuntijat, psykologit ja kuraattorit tunne koulun arkea, pedagogisia mahdollisuuksia ja rajoituksia eivätkä etenkin oppilaiden roolia oppilasryhmissä ja ryhmien dynamiikkaa.

4 Yksityiskohtaisia kommentteja ehdotuksiin

4.1 Oppilashuollon palvelujen saatavuuden turvaaminen

Työryhmän muistiossa kunta- ja palvelurakennemuutoksen yhteydessä oppilashuollon palveluitten organisointia ja tuottamista suositellaan tarkasteltavaksi ja suunniteltavaksi omana palvelukokonaisuutenaan. Ehdotusta kannatettiin laajasti (21/5).

Sosiaali- ja terveysministeriön terveysosasto: Työryhmän ehdotus oppilashuollon palvelujen saatavuudesta on kannatettava. Terveysosasto on huolissaan suurista eroista palvelujen saatavuudessa eri paikkakuntien välillä. Eroja on myös eri koulutusasteiden välillä. Yhteistyövelvoite on välttämätön, ja siihen kouluterveydenhuollon ohjeistus on jo aikaisemmin ottanut kantaa. Oppilashuoltoa tekevien ammattihenkilöiden määrän mitoitus on tarpeen määrittellä myös koulupsykologien ja koulukuraattorien osalta samoin kun se on tehty kouluterveydenhuollon henkilöstön osalta.

Lapsiasiavaltuutettu: Oppilashuollon palvelujen saatavuuden turvaamista lasten oikeuksien näkökulmasta on tärkeää. Oppilashuollon palvelut voivat olla lapsen ongelmissa tärkeä tuki etenkin silloin, jos vanhempien kyvyssä hoitaa omaa kasvatus- ja huoltovastuutaan on puutteita.

Opetusministeriö: Työryhmän ehdotuksista erityisesti oppilashuollon palveluiden saatavuuden turvaaminen on tärkeää. Tällä hetkellä oppilas- ja opiskelijahuolto- ja palveluiden saatavuus valitettavasti määräytyy käytettävissä olevien resurssien, ei oppilaiden tai opiskelijoiden tarpeen perusteella. Työryhmän ehdotus oppilashuollon palveluiden tarkastelusta omana palvelukokonaisuutena kunta- ja palvelurakennemuutosten yhteydessä on kannatettavaa erityisesti palvelujen paremman saatavuuden turvaamiseksi. Myös ehdotus kuntien välisestä yhteistyöstä on paikallaan.

Opetushallitus: On tärkeää, että eri lainsäädännön pohjalta laadittavat lapsia ja nuoria koskevat suunnitelmat koordinoitaisiin paikallisella tasolla. Oppilaiden oikeus tarvitsemiinsa oppilashuollon palveluihin ei toteudu tasapuolisesti maan eri osissa. Palvelukokonaisuutta pohdittaessa on tärkeää, että aiempaa enemmän korostuisi oppilaiden ja opiskelijoiden tarvenäkökulma. Opetushallitus korostaa oppilas- ja opiskelijahuoltopalveluissa määrällisesti riittävän ja asiantuntemuksen omaavan henkilöstön tärkeyttä koulussa ja oppilaitoksissa tapahtuvan ennaltaehkäisevän työn varmistamiseksi. Muistiosta puuttuvat alueellisen eriarvoisuuden poistamiseen liittyvät selkeät kannanotot. Oppilashuollon palveluiden organisointi ja tuottaminen omana palvelukokonaisuutena mahdollistaisi oppilas- ja opiskelijahuollon koordinoinnin ja kehittämisen myös eri kouluasteiden kanssa yhteistyössä.

Opetushallitus: Oppilashuollon palvelujen organisointi ja tuottaminen omana palvelukokonaisuutenaan mahdollistaisi oppilas- ja opiskelijahuollon koordinoinnin ja kehittämisen myös eri kouluasteiden toimijoiden kanssa yhteistyössä. Näin saadaan oppilas- ja opiskelijanäkökulmasta selkeät hoitopolut ja yhteistyötahot erilaisissa ongelmatilanteissa selkeästi näkyviin.

Etelä-Suomen lääninhallitus: Työryhmän ensimmäisessä suosituksessa kiteytyy lääninhallitusten peruspalvelujen arvioinneissa esiin nostettu kuntien keskinäinen yhteistyö oppilashuollon palvelujen tuottamisessa. Työryhmä olisi saanut pohtia enemmän palvelurakennemuutostukseen liittyvää sosiaali- ja terveystieteiden perustamista, jotka syntyvät hoitamaan sosiaali- ja terveyspalveluja, jolloin peruskunnat ovat luopumassa sosiaali- ja terveyspalvelujen hoitamisesta. Ongelmaksi nousee miten oppilashuolto voidaan organisoida, kun opetustoimi on peruskunnan omaa toimintaa ja sosiaali- ja terveydenhuolto sosiaali- ja terveydenhuollon piirissä.

Itä-Suomen lääninhallitus: Työryhmän ehdotus on kannatettava. Osa palveluista voitaisiin järjestää seudullisesti, jolloin suuremmat yksiköt mahdollistaisivat työyhteisöllisen tuen eivätkä olisi niin haavoittuvia kuin nykyisin.

Oulun lääninhallitus: Työryhmän suositus on hyvä. Pienissä kunnissa ei voi olla aina omaa psykologia tai koulukuraattoria ja kuitenkin oppilashuollon palveluiden halutaan säilyvän lähellä oppilasta ja kouluuyhteisöä. Oulun lääninhallitus on saanut monen kunnan oppilashuoltopalveluista hyvää palautetta silloin, kun se on ollut suunnitelmallista ja hyvin organisoitua ja sille on nimetty selkeä johto ja veto vastuullinen henkilö.

Stakes: Työryhmän ehdotus palvelujen saatavuuden turvaamisesta on tulkinnanvarainen ja olisi vaatinut huomattavasti yksityiskohtaisemmat perustelut.

Kemijärven kaupunki: Kaikilla kunnilla ei ole varaa uusiin koulukuraattorien tai psykologien virkojen perustamiseen. Muistiossa ehdotettu seutukuntien yhteistyö onnistunee Etelä-Suomessa mutta Lapissa matkat ovat pitkiä ja työaika kuluu hukkaan.

Hämeenlinnan kaupunki: Pelkkä seutuyhteistyö ei riitä. Niukkojen resurssien ja kasvavien tarpeiden aikana sekä hallintokuntien välinen että kuntien välinen yhteistyö edellyttää resursseja myös yhteistyön suunnitteluun. Valmisteilla oleva suurkunta-ajatus toisi tähän helpotusta. Työryhmän näkemys siitä, että oppi-

lashuoltoon liittyvät palvelut olisi hyvä olla saatavilla koululla niin, että kuraattorit ja psykologit olisivat osa koulu yhteisöä on periaatteessa hyvä. Tämä edellyttäisi resurssien lisäämistä niin, että väestöpohja suhteessa erityistyöntekijöiden määrään olisi oikeassa suhteessa.

Lahden kaupunki: Kuntien yhteistyö oppilashuoltopalveluiden järjestämisessä on tärkeää, mutta ei ratkaise resurssien riittävyysongelmaa. Kaivattaisiin selkeämpää ohjeistusta kuntatason moniammatillisen suunnitelmallisuuden tehostamiseen.

Suomen Kuntaliitto: Oppilas- ja opiskelijahuolto palvelee oppilaan ja opiskelijan monipuolista hyvinvointia ja on osa kasvatus- ja koulutuskokonaisuudesta. Oppilashuoltoa ei saa erottaa muusta toiminnasta erilliseksi palvelukokonaisuudekseen. Ei ole tärkeää, että jokaisessa oppilaitoksessa olisi oma erillinen oppilashuoltoryhmä, vaan ryhmiä tulee perustaa tarpeen mukaan. Oppilaitoksilla voi olla yhteisiä opiskelijahuoltoryhmiä.

Vantaan kaupunki: Pääkaupunkiseudulla kuntien suuruudesta johtuen ei ole yleensä tarkoituksenmukaista järjestää oppilashuoltopalveluita kuntien yhteisinä. Sen sijaan vaikeutena on määrittellä, kenelle kuuluu vastuu oppilashuollon palveluiden järjestämisestä, kun lapsi käy koulua muussa kuin asuinkunnassaan. Valtakunnallisesti tulisi määrittellä vastuu oppilashuollon palveluiden järjestämisestä kun lapsi on lastensuojelun toimenpiteenä sijoitettu muuhun kuin omaan kotikuntaansa.

Koulukuraattori ry: Koulukuraattorien henkilöstömitoituksista tulisi säätää nykyistä selkeämmin. Yhtä koulukuraattoria kohden mitoitettu perusopetuksen oppilasmäärä vaihtelee eri kunnissa 150 oppilaasta 5 000 oppilaaseen.

Pelastakaa Lapset ry: Oppilashuollon palveluja tulisi kehittää enemmän kasvatuksen tukemiseksi, koska yksilö- ja perhekohtaisesta lastensuojelusta kanavoituu heikosti resursseja ehkäisevään työhön. Jotta oppilaiden kehitykseen liittyvät sosiaaliset ja psyykkiset vaikeudet huomataan riittävän ajoissa, kuntien on varattava myös kouluterveydenhuoltoon riittävät resurssit.

Lapin yliopisto: Haja-asutusalueilla kouluilla on rajalliset mahdollisuudet hyödyntää oppilashuoltohenkilöstöä, koska sitä ei ole riittävästi. Kuntien keskinäistä yhteistyötä koskeva ehdotus on erinomainen. Tämä ei kuitenkaan toimi kaikkialla pitkien etäisyyksien vuoksi. Alueellisen tasa-arvon kannalta oppilashuollon toteutumisessa ensisijaisena seikkana on, että laissa kuvataan oppilashuollon rahoitus selkeästi myös pienten kuntien näkökulmasta.

4.2 Opiskelijahuoltoryhmien perustamista suositellaan kaikkiin toisen asteen oppilaitoksiin

Työryhmän ehdotusta opiskelijahuoltoryhmien perustamista kaikkiin toisen asteen oppilaitoksiin sai kaikkien lausunnonantajien kannatuksen.

Opetushallitus: Toisen asteen koulutuksessa opiskelijalle tulee tarvittaessa antaa tieto hänen käytettävissään olevista terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluis-

ta ja ohjata häntä hakeutumaan niihin palveluihin. Esiopetuksen oppilashuolto ja siihen liittyvät eri toimijoiden väliset vastuut kuten neuvolan kouluterveydenhuollon ja kasvatus- ja perheneuvolatyön osalta tulisi määriteltäisiin vielä selkeämmin kuin muistiossa on tehty.

Stakes: Työryhmän suosituksen mukaisesti opiskeluhuoltoryhmät olisi perustettava kaikkiin kouluihin ja oppilaitoksiin sekä myös ammattikorkeakouluihin. Niiden tehtävät ja hallinnollinen asema tulisi määritellä tarkemmin.

Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä: Työryhmän suositus on hyvä ja erittäin tarpeellisena. Kehittämishankkeen aikana on selkeästi ollut nähtävissä, että niin toisella asteella kuin myös jo esiopetuksen piirissä on oppilaita, joiden tilanteeseen toimivalla oppilashuollolla pystyttäisiin ja tulisi puuttua.

Itä-Suomen lääninhallitus: Avoimeksi jää se miten turvataan kuraattori- ja psykologipalvelut lukiolaisille ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille. Tämä tulisi ottaa huomioon lainsäädännössä, koska juuri heidän kohdallaan on eniten puutteita kaikista opiskelijahuoltopalveluista. Itä-Suomen lääninhallituksen sivistysosasto on vielä erikseen lausunut, että opiskelijahuoltoryhmien perustaminen kaikkiin toisen asteen oppilaitoksiin on tärkeä tukitoimenpide, jonka avulla voidaan ehkäistä ja hoitaa opiskeluun liittyviä ongelmia ja näin edistää opiskelijan hyvinvointia, opintojen jatkumista ja nuoren sijoittumista yhteiskuntaan.

Koulukuraattorit ry: Opiskeluhuoltotyön peruslähtökohtana on, että oppilaitoksessa toimii opiskelijahuoltoryhmä. Opiskelijahuoltoryhmä tulisi perustaa kaikkiin niihin toisen asteen oppilaitoksiin, joissa se ei vielä toimi.

Lastensuojelun Keskusliiton: Olennaista on, että oppilashuollon palvelut ovat kaikkien oppilaiden saatavilla yhtäläisesti.

5 Oppilashuollosta säätäminen

Työryhmä suosittaa, että pidemmän aikavälin tavoitteena olisi yksi ja yhtenäinen uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (Malli A) sai 27 lausunnonantajan kannatuksen. Yhtenäislain katsottiin yksinkertaistavan pirstaleista lainsäädäntöä. Toista vaihtoehtoa, jossa oppilashuollosta säädetään toistaiseksi edelleen erikseen sekä opetustoimen että sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä (Malli B) kannatti kuusi lausunnon antajaa.

Opetusministeriö: Työryhmän linjaus on kannatettavaa. Vuonna 2003 koulutusta koskevat uudistukset ovat jo nyt merkittäväällä tavalla vahvistaneet ja yhtenäistäneet oppilashuollon asemaa kunnissa ja kouluissa. Niiden todellisia vaikutuksia ja sisältöä voidaan kuitenkin luotettavasti arvioida kaikilla koulutusasteilla vasta kun uudistuksen olennaiset osa-alueet ovat tulleet voimaan ja niiden mukaisesti on toimittu jonkin aikaa. Uuden oppilas- ja opiskelijahuollon erillislain säätämiseksi ei tässä vaiheessa ole perusteita.

Opetushallitus: Tällä hetkellä ei ole tarvetta säätää asiasta erillislakia. Kolmen eri hallinnonalan yhtenäinen oppilas- ja opiskelijahuollon lainsäädäntöuudistus edellyttäisi tavoitteiden määrittämisen lisäksi toiminnan rahoitusjärjestelmään, johta-

miseen ja vastuisiin sekä perus- ja täydennyskoulutukseen liittyviä laajoja seuranaisvaatimuksia, jotka vaatisivat työryhmän esitystä laajemman selityksen.

Etelä-Suomen lääninhallitus: Oppilashuollosta tulisi säätää erillislaissa. Erillislaki selkeyttää oppilashuollon asemaa palvelujärjestelmässä ja tekee sen moniammatillisuuden näkyvämmäksi. Se luo myös samaan lakiin yhteiset pelisäännöt eri viranomaisille, joilla on tehtäviä oppilashuollossa. Lainsäädännöstä ainakin poistuvat suurimmat esteet tehdä yhteistyötä oppilaan ja hänen vanhempiansa hyväksi.

Itä-Suomen lääninhallitus: Kansanterveyslakiin ja lastensuojelulakiin tehtävät muutokset on tärkeää tehdä heti. Oppilas- ja opiskelijahuolto on ontunut sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta.

Kemijärven kaupunki: Toisen hallinnonalan alueille kuuluvat lait jäävät usein vieraiksi. Pitkän aikavälin tavoitteellisessa mallissa esitetyt säännökset ovat keskeisen tärkeitä. Lakitekstin pitäisi olla konkreettista ja mahdollisimman vähän tulokannanvaraista.

Kuusankosken kaupunki: Yhtenäinen oppilashuoltolaki on kannatettava. Oppilashuoltopalvelujen tarve kaikilla opetuksen tasoilla kasvaa jatkuvasti. Työryhmän kansanterveyslakiin ja lastensuojelulakiin esittämät muutokset ovat ensiapua nykyiseen epätydyttävään tilanteeseen, eikä niillä juurikaan voitane vaikuttaa kuntien välisiin eroihin palvelujen tuottamisessa ja saatavuudessa. Kuusankoski painottaa yhden ja yhtenäisen oppilas- ja opiskelijahuoltolain valmistelun käynnistämistä mahdollisimman pian.

Suomen Kuntaliitto: Kuntaliitto kannattaa yhteistyötä, joka perustuu hyvään johtamistaitoon, aitoon ammattimaisuuteen ja yhteisen tehtävän tärkeyteen. Pahimmassa tapauksessa yhteinen lainsäädäntö voisi eristää oppilas- ja opiskelijahuoltohenkilökunnan muusta toiminnasta.

Koulukuraattori ry: Työryhmän ehdotus yhdestä ja yhtenäisestä oppilas- ja opiskelijahuoltolaista on kannatettava. Yhtenäinen laki yhdistäisi tällä hetkellä kovin hajallaan olevan lainsäädännön.

Lastensuojelun keskusliitto: Työryhmän esittämät perustelut yhtenäiselle lainsäädännölle ovat painavia. Epäyhtenäinen käytäntö on synnyttänyt kuntien välille eroja ja samalla heikentänyt oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppilashuollon saamiseen. Myös käytännön tason tulkintavaikkeudet, toiminnan ohjauksen koordinointi ja valvonta ovat hallinnollisia ongelmia, jotka vaikeuttavat oppilashuollon perustehtävää ja puoltavat yhtenäisen lainsäädännön aikaansaamista.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Oppilashuoltoa koskeva lainsäädäntö tulisi koota opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen lainsäädännöstä oppilashuoltolainsäädäntöön. Työryhmän ehdotus siitä, että kaikki koulutusasteet kattavasta yhdestä yhteisestä oppilas- ja opiskelijahuoltolaista ei ole kannatettava, koska oppilas- ja opiskelijahuollon tarpeet ja palvelut ovat erilaisia riippuen koulutusasteesta ja oppilaiden tai opiskelijoiden iästä. Eri koulutusasteille tulisi säätää omat oppilas- ja opiskelijahuoltolait.

Nuorten Ystävät ry: Lainsäädäntöä uudistettaessa tulisi ottaa huomioon myös yksityiset opetuksen järjestäjät, laitosten yhteydessä toimivien koulujen omaleimaisuus ja erilaiset toimintakulttuurit. Sosiaali- ja terveystoimen tulisi olla entistä tiiviimmin yhteistyössä opetus- ja sivistystoimen hallinnonalojen kanssa sekä valtakunnan että kuntatason kehittämistyössä.

Opetusalan ammattijärjestö OAJ: Perusopetuslain mukainen oppilashuollosta säätäminen on oikean suuntainen. Pahin ongelma ei ole hajanaisessa järjestelmässä, vaan eri toimijoiden erilaisissa kulttuurissa. Edes pitkällä tähtäimellä ei ole välttämätöntä säätää erillistä lakia. Työryhmän esittämä malli B, jossa säätäminen rakenteellisesti pysyy ennallaan jakautuneena sekä opetustoimen että sosiaali- ja terveystoimen lainsäädäntöön, on perusteltu ajankohtaan nähden. Varsin perusteellisesti kartoitetut ongelmat moniammatillisessa yhteistyössä on osittain poistettavissa ja suuressa määrin vähennettävissä täsmentämällä ja korjaamalla nykyistä lainsäädäntöä.

Sosiaaliasiamiehet ry: Asiakkaan näkökulmasta katsottuna olisi selkeämpää, että oppilashuoltoon liittyvä lainsäädäntö koottaisiin yhdeksi kokonaisuudeksi. Myös oppilashuoltoa toteuttavien ammattiryhmien osalta tämä jäntevöittäisi yhteistä toimintaa oppilaan auttamiseksi ja tukemiseksi. Opiskelijahuoltoa koskeva lainsäädäntö tulisi jatkossa säätää kokonaisuudessaan opetustoimen lainsäädännöstä.

6 Kouluterveydenhuolto osana oppilashuoltoa

Työryhmän ehdotus kouluterveydenhuollon oppaan ja laatusuositusten käsittelyä ja käyttöönottoa tulee tehostaa kunnissa sekä laatusuositukset tulisi käsitellä sekä sosiaali- ja terveystoimen että opetustoimen luottamuselimissä sai lausunnonantajien laajan kannatuksen (24).

Lapsiasiavaltuutettu: Työryhmän ehdotus kouluterveydenhuollon laatusuositusten käsittelyn ja käyttöönoton tehostamisesta kunnissa sekä koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluja koskeva säännösehdotus lastensuojelulakiin ovat kannatettavia. On tarvetta pohtia keinoja, joilla suositukset saadaan kuntien tietoon ja käytännössä toteutetuiksi. Yhtenäisempi oppilashuollon lainsäädäntö olisi omiaan parantamaan myös tässä mainittuja epäkohtia.

Opetushallitus: Laatusuositusten käsittely sosiaali- ja terveystoimen sekä opetustoimen luottamuselimissä on tärkeää. Tällä varmistetaan riittävä yhtenäinen tietopohja päätöksenteossa ja tuetaan koululainsäädännössä ja opetussuunnitelman perusteissa olevia oppilas- ja opiskelijahuollon tavoitteiden toteutumista hallintokuntien välisenä yhteistyönä.

Itä-Suomen lääninhallitus: Työryhmän tekemä kansanterveyslain 14 §:ää koskeva muutosesitys on tärkeä. Muutosehdotus normittaa jo aikaisemmin hyväksi havaitun käytännön tulkinnan koulu- ja opiskelijahuollosta osana oppilas- ja opiskelijahuoltopalvelujen kokonaisuutta. On tärkeää, että kouluterveydenhuollon oppaan ja laatusuositusten käsittelyä ja käyttöönottoa tehostetaan kunnissa. Nämä tulee ottaa huomioon päätöksenteon tukena sekä sosiaali- ja terveys- että sivistyslautakunnis-

sa. Selvitysten mukaan kunnissa tietoisuus kouluterveydenhuollon laatusuosituksista on puutteellista eikä resurssointi vastaa suosituksia.

Oulun lääninhallitus: Kouluterveydenhuollon määrittely osaksi perusopetuslain mukaista oppilashuoltoa tukee kouluterveydenhuollon laatusuositusten mukaista linjausta. Kansanterveyslain 14 §:ään lainmuutosehdotuksessa olisi voitu selkeämmin nimetä se taho, jonka toivotaan osallistuvan tähän työhön.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Työryhmän ehdotus, jonka mukaan kansanterveystyöstä huolehtivan viranomaisen tulee osallistua opetussuunnitelman tekemiseen, on kannatettavaa. Kouluterveydenhuollon oppaan ja laatusuositusten käsitteilyä ja käyttöönottoa tulisi kunnissa tehostaa ja asianomaiset luottamuselimet tulisi velvoittaa käsittelemään laatusuositukset.

Opetusalan ammattijärjestö OAJ: Työryhmän esittämä kansanterveyslain 14 §:n 6 momentti on täsmennys 1.8.2003 voimaan astuneeseen koulutuksen lainsäädännön opetussuunnitelman laatimista koskevaan säännökseen. Siinä asetetaan yhteistyövelvoite opetussuunnitelman laatimisessa oppilas- ja opiskelijahuoltoa koskevilta ja koulun tai oppilaitoksen sekä kodin yhteistyön osalta. Koulutuksen lainsäädännön muutoksessa yhteistyön osapuolesta säädettiin epätäsmällisesti.

7 Koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut osana oppilashuoltoa

Työryhmän ehdotus koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluista sai laajan kannatuksen (25/1). Koulukuraattorin, koulupsykologin ja kouluterveydenhoitajan työpanos tulee mitoittaa suhteessa opiskelijamäärään sekä koulukuraattorin ja -psykologin työ muodostuu ennalta ehkäisevistä menetelmistä ja varhaisesta puuttumisesta. Lausunnoissa painotettiin koulun ja kotien välisen yhteistyön merkitystä sekä eri hallinnonalojen välisen moniammatillisen yhteistyön tärkeyttä.

Tietosuojavaltuutettu: Laista tulisi ilmetä koulukuraattorin ja koulupsykologin rooli suhteessa opetuksen järjestäjään, sosiaalihuoltoon ja muihin toimijoihin. Asiakkaan oikeusturvan kannalta on tärkeää, että hän tietää palvelua käyttäessään, kenen asiakas hän tosiasiallisesti on. Laissa tulisi määritellä tarkemmin koulukuraattorin ja koulupsykologin tehtäväkuva, toimivalta ja toiminta-alue. Uuteen lastensuojelulakiin ehdotettu säännös ei anna selkeää kuvaa näistä asioista.

Etelä-Suomen lääninhallitus: Sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta koulukuraattorin, koulupsykologin ja kouluterveydenhoitajan työpanos tulee mitoittaa suhteessa opiskelijamäärään, kouluasteeseen ja erityisopetuksen tarpeisiin. Nykyinen hajonta resursseissa ei ole mitenkään perusteltavissa.

Oulun lääninhallitus: Suositeltavaa olisi, että oppilashuoltotyön painopiste siirtyisi selkeämmin luontevaksi osaksi koulu yhteisön ja oppilaan koulunkäynnin tukemiseen liittyvään ennaltaehkäisevään toimintaan.

Itä-Suomen lääninhallitus: Kuntien pitäisi voida päättää järjestääkö koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut koulutoimi vai sosiaali- ja terveystoimi. Paras ratkaisu saattaisi olla, että lasten ja nuorten hyvinvointipalvelut järjestää yksi hallintokunta.

Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä: Säännösehdotus on tärkeä. Koulun ja kodin välistä yhteistyötä tulisi kehittää. Olisi suotavaa, ettei erityisopetus-siirroissa aina edellytettäisi psykologisia testauksia, vaan opettaja ja vanhemmat voisivat selkeissä tilanteissa yhdessä päättää oppilaan siirrosta erityisopetukseen. Tällä tavoin koulupsykologin työpanosta saataisiin enemmän juuri muun muassa psyykkisten vaikeuksien ennaltaehkäisyyn.

Lapinlahden kunta: Oppilashuoltotyöryhmän kokoonpanossa olisi oltava kunta-kohtaista harkintaa. Virkojen nimikkeissä ja viranhaltijoiden tehtäväkuivissa.

Kemijärven kaupunki: Ehdotettavassa säännöksessä esitetään, että koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelujen sijasta puhuttaisiin vastaavista palveluista. Ilmaus on tulkinnanvarainen ja voi käytännössä johtaa kunnissa erilaisiin ratkaisuihin, mitkä eivät välttämättä vastaa sitä mitä säännöksellä tavoiteltiin ja mikä on oppilaan/opiskelijan etu ja oikeus.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluiden vähimmäismitoitus tulisi kirjata lakiin.

Kuopion yliopisto: Ongelmana on koulupsykologin ja koulukuraattoripalveluiden riittämättömyys. Riittävien palveluiden turvaamisen osalta ei mietinnössä ole arvioitu lisäämistarvetta, tavoiteltavaa henkilöstön määrää suhteessa oppilasiin ja opiskelijoihin eikä näiden kustannusvaikutuksia. Pelkästään informaatio-ohjauksellisten keinojen käyttö riittävien ja yhdenmukaisten palveluiden turvaamisessa ei turvaa työryhmälle asetettua tavoitetta. Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalveluiden järjestämistä vastuun säätelemisen on perustelua tässä vaiheessa toteuttaa edelleen lastensuojelulaissa osana laajan lastensuojelun viitekehystä.

8 Koulukuraattorin kelpoisuus

Työryhmän ehdotus (vaihtoehto 2) koulukuraattorin kelpoisuudeksi on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetyn lain 3 §:n mukainen kelpoisuus tai ylempi sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät lapsi-, nuoriso- ja perhetyön opinnot sen laajuisina kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään sai 7 lausunnonantajan kannatuksen. Muita vaihtoehtoja ovat sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetyn lain 3 §:n mukainen kelpoisuus (vaihtoehto 1) joka sai enemmistön eli 16 lausunnonantajan kannatuksen. Koulukuraattorin kelpoisuudeksi on esitetty myös soveltuva korkeakoulututkinto (vaihtoehto 3) jota 5 lausunnonantajaa kannatti.

Opetushallitus: Muistiossa esitetyt perustelut eivät ole riittäviä koulukuraattorien kelpoisuuteen liittyvän kannanoton muodostamiseksi, vaan ehdottaa aiheen lisäkäsittelyä ja laajempaa selvitystä.

Etelä-Suomen lääninhallitus: Koulukuraattorin kelpoisuutena tulee olla sosiaali-
huollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetyn lain 3 §:n
mukainen kelpoisuus. Koulukuraattorin työ on sosiaalityötä koulun moniammatil-
lisessa toimintaympäristössä.

Itä-Suomen lääninhallitus: Koulukuraattorin työn vaativuus ja oppilaiden ja opis-
kelijoiden oikeus laadukkaisiin palveluihin edellyttää, että koulukuraattorin kel-
poisuusvaatimuksena pidetään sosiaali- ja huollon ammatillisen henkilöstön kelpoi-
suusvaatimuksista säädetyn lain 3 §:n mukaista kelpoisuutta.

Oulun lääninhallitus: Oulun lääninhallitus tukee työryhmän ehdotusta, vaihtoehto-
a 2. Tulisi kuitenkin kriittisesti arvioida miten suosituksessa mainittu 60 opinto-
viikon lapsi-, nuoriso- ja perhetyön opinnot laadullisesti toteutuvat eri ammatti-
korkeakoulujen sisällä, joissa ei ole riittävää yhtenäistä valtakunnallista linjaa.

Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä: Työryhmän ehdotusvaihtoehto 3
on kannatettava. Säädösehdotuksessa vaadittuja pätevyysvaatimuksia pidetään
kohtuuttoman korkeina. Kuten muistiossa on mainittu, koulukuraattorin tehtäviin
ei kuulu yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva sellainen päätöksenteko,
jossa esimerkiksi puututtaisiin perheen yksityisyyteen, vaan kuraattorin työssä
painottuvat lasten, nuorten sekä heidän perheidensä hyvinvoinnin edistäminen ja
ongelmien ennaltaehkäisy. Mikäli ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutus-
ohjelmassa on puutteita, sitä tulee ja sitä pystytään täydentämään. Oppilashuolto
voidaan ottaa ammattikorkeakoulun oppiaineisiin riittävällä laajuudella täydentä-
män alaa opiskelevien asiantuntemusta.

Koulukuraattorit ry: Kelpoisuusvaatimuksen koulukuraattorin tehtäviin tulee olla
sosiaali- ja huollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetyn lain 3
§:n mukainen sosiaalityöntekijän kelpoisuus. Koulukuraattorin nimeke voitaisiin
muuttaa koulusosiaalityöntekijäksi, joka kuvaisi paremmin kuraattorin tehtävä ja
asiantuntemusala. Lisäksi nimike olisi yhdenmukainen oppilashuollon palveluja
antavien koulupsykologin, kouluterveydenhoitajan ja koululääkärin nimikkeiden
kanssa.

Hämeenlinnan kaupunki: Koulukuraattorin kelpoisuus tulisi olla sama kuin sosi-
aalityöntekijän kelpoisuus. Se edistää tehtäväkuvan muotoutumista vastaamaan
yhä kasvaviin haasteisiin sekä edistää toimialojen välistä yhteistyötä.

Lahden kaupunki: Koulukuraattori toimii sosiaalityön erityistoimipisteessä, vaati-
vassa vahvan opettaja-ammattikunnan organisaatiossa. Työssä menestyminen ja
onnistuminen edellyttää hyvien vuorovaikutustaitojen lisäksi vankkaa ammatti-
identiteettiä, jota yliopistotasoinen koulutus tukee. Näin ollen Lahden kaupunki
tukee vaihtoehtoa 1 mukaista kelpoisuutta.

Länsi-Suomen lääninhallitus: Koulukuraattorin pätevyysvaatimuksena tulee olla
riittävä teoreettinen koulutus ja myös käytännön kokemus. Ilmeisesti vaatimus
ylemmästä korkeakoulututkinnosta johtaisi siihen, ettei virkoihin saataisiin päte-
viä hakijoita. Mikäli kunnille asetetaan selkeä velvoite koulukuraattorin palkkaa-
miseksi, olisi tärkeää, ettei velvoite vesittyisi pätevien hakijoiden puutteeseen

Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Koulukuraattorin tehtävänä on toimia oppilashuollossa sosiaalityön asiantuntijana, mikä edellyttää vahvaa, monipuolista ja laaja-alaista sosiaalityön osaamista ja siten sosiaalityöntekijän koulutusta. Kelpoisuusvaatimuksen tulee olla sama kuin sosiaalityöntekijän kelpoisuus.

Kuusankosken kaupunki: Koulukuraattorin kelpoisuuden määrittely näyttää olevan mitä suurimmassa määrin periaatteellinen kysymys. Koulukuraattori on koulun sosiaalityöntekijä. Hänen tulee tuntea koulun kasvatustavoitteet ja työtavat sekä hallita sosiaalityön menetelmät. Kelpoisuusvaatimuksissa tulee määritellä tarvittava minimitaso, jota työnantaja voi tarvittaessa omalla päätöksellään nostaa.

Porvoon kaupunki: Oppilashuollon, koulutyön ja sosiaalihuollon rinnastaminen ei ole täysin aukotonta. Oikea pätevyysvaatimus on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Sillä turvattaisiin toiminnan kehittäminen, oikeiden ihmisten sijoittuminen tehtäviin ja myös se, että työnantajalla olisi tarpeeksi hakijoita ja näin mahdollisuus valita paras tehtävään. Koulukuraattorin tehtävän rajaaminen vain sosiaalihuollon koulutuksen saaneille ei edistä oppilashuollon ja koulujen yhteistyötä ja vie painopistettä ennaltaehkäisevästä työstä korjaavan työn suuntaan.

Opetusalan ammattijärjestö OAJ: Sosiaalityöntekijän kelpoisuusvaatimus on vastannut hyvin koulukuraattorin työn vaatimuksia. Tehtävien vaativuus edellyttää ylemmän korkeakoulututkinnon tasoa ja vahvaa sosiaalityön osaamista. Soveltuva korkeakoulututkinto ei missään nimessä ole riittävä vaatimus koulukuraattorin työn hoitamiseen. Sosiaali- ja terveysalan ylempi ammattikorkeatutkinto on uusi tutkinto, josta on vain vähän kokemuksia. Mikäli koulukuraattorin kelpoisuusvaatimusta halutaan laajentaa siten, että myös ylempi ammattikorkeakoulututkinto tuottaa kelpoisuuden, on tutkinnon kehittämiseen panostettava tehtäväkartoitusten pohjalta.

Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen verkosto: Koulukuraattori ei käytä työssään juridista päätäntävaltaa, vaan ohjaa lapset ja nuoret sekä heidän perheensä jatko- ja erityistoimintojen piiriin. Tämän perusteella sosionomi (AMK) tutkinto tuottaa tarvittavan ammattitaidon. Koulukuraattorin nimike tulisi säilyttää koulukuraattorina. Koulukuraattorin nimike on vakiintunut osa oppilashuoltoa.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia: Talentia ei hyväksy koulukuraattorin kelpoisuutta työryhmän ehdottamassa muodossa. Työryhmä on muistiossa kuvannut koulukuraattorin työtä niin, että se vastaa sosiaalityöntekijän työnkuvaa. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto on sosiaaliohjauksen jatkotutkinto ja tuottaa syventävää osaamista sosiaaliohjauksen tehtäviin. Työryhmä on ehdotuksessaan pyrkinyt ratkaisemaan koulukuraattorien saatavuusongelman laajentamalla kelpoisuusvaatimuksia. Tämä on vastoin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuudesta annetun lain tarkoitusta turvata sosiaalihuollon asiakkaalle oikeus laadukkaaseen palveluun ja hyvään kohteluun. Työryhmän ehdotus on ristiriidassa tehtäväksiantoon kirjatun tavoitteen kanssa, jonka tuli edistää oppilaan ja opiskelijan oikeuksien toteutumista. Työryhmän työskentely vaatii jatko-työskentelyä.

Suomen Kuntaliitto: Koulukuraattorin kelpoisuudeksi sopii parhaiten soveltuva korkeakoulututkinto. Se antaa kunnille ja koulutuksen järjestäjille paremmat mahdollisuudet valita henkilökuntaa, ei pelkästään muodollisen kelpoisuuden, vaan

myös sopivuuden perusteella. Jos kelpoisuusvaatimukset nostetaan epärealistisen korkealle, joudutaan kunnissa ja kouluissa pitkän toimimaan ei kelpoisella ja sen takia tilapäisellä henkilökunnalla.

Kuopion yliopisto: Koulukuraattorin tehtävistä selviytymiseen tarvitaan laaja yhteiskunnallista ymmärrystä ja tutkimustietoa. Työn menestyksellinen hoitaminen edellyttää akateemisia metaitaitoja. Tehtävä edellyttää yliopistotasoisista maisterikoulutuksen asettamista pätevyyskriteeriksi.

9 Tietosuoja oppilashuollossa

Työryhmän ehdotukset uusiksi säännöiksi salassapitovelvollisuudesta ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta koettiin hyvänä apuna selkiyttää tällä hetkellä olevaa sekavaa käytäntöä. Epätietoisuus koulun piirissä toimivien eri ammattikuntien tiedonkulkua ja salassapitoa koskevista säännöksistä voi muodostua esteeksi varhaiselle puuttumiselle oppilaiden ongelmiin. Salassapitosäännösten ja ilmoitusvelvollisuuden toimivuus ja selkeys on oppilashuollon käytännön toiminnan kannalta tärkeää.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Salassapitoa, salassa pidettävien tietojen luovuttamista, tiedonsaantioikeutta ja henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä tulkitaan tällä hetkellä kirjavasti. Säännösten selkeyttämisen lisäksi erityisen tärkeää on oppilashuollon informaatio-oikeudellisia kysymyksiä käsittelevän ohjeistuksen lisääminen.

9.1 Salassapitovelvollisuus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Lausunnoista kävi ilmi seuraavat kysymykset: Kuka voi osallistua yksittäisen oppilaan oppilashuoltoasioiden käsittelyyn ja ketkä ja missä tilanteessa ovat oikeutettuja saamaan oppilasta koskevia tietoja. Terveystieteiden ja sosiaalihuollolla on molemmilla tietosuoja koskevat omat erillislainsäädäntönsä ja siksi tarvitaan selvennystä kuka saa päättää tietojen pyytamisestä ja kenen tiedoista on kyse, mitä tietoja saa pyytää ja mitkä ovat tietoja pyytäneen pyynnön perusteet ja hänen velvollisuutensa.

Lapsiasiavaltuutettu: Tulisi harkita tulisiko lakiehdotuksen tietojen salassapitoa ja niiden luovutusta koskevaa pykälää tarpeen täsmentää esimerkiksi siten, milloin oppilalta itseltään pyydetään kirjallinen suostumus tietojen luovuttamiseen ja käsittelyyn huoltajan ohella.

Oikeuskansleri: Salaisten tietojen saamista koskevassa säännöksessä on epäselviä kohtia. Ehdotuksen 2 momentin toinen virke:”... voi pyytää ...tietoja myös muilta tahoilta” jää tarkoitukseltaan epäselväksi. Ehdotukset salassapitosäännösten sisällöksi vaikuttavat keskeneräisiltä. Erityissäännösten suhdetta ja sisältöä yleiseen julkisuussäädökseen näyttäisi olevan aiheellista tutkia tarkemmin.

Opetushallitus: Tietojen saannin ja luovutuksen sekä henkilötietojen käsittelyä koskevien menettelyjen selkeyttäminen on erittäin tärkeänä. Tietosuoja ja salassapitoasiat ovat olleet usein haasteellisia moniammatillisen työn toteutumisessa. Henkilötietolaki yleislakina määrittelee henkilötietojen käsittelyä koskevat yleiset periaatteet, mutta oppilas- ja opiskelijahuollon eri toimijoita koskevat erityislait ovat muodostaneet vaikeasti hahmotettavan kokonaisuuden.

Opetusministeriö: Työryhmä on muistiossaan selkeyttänyt ansiokkaasti tietojen saantia ja luovutusta sekä henkilötietojen käsittelyä koskevia menettelyjä oppilashuollossa. Tämä edesauttaa vastaisuudessa myös mahdollisten oppilashuollon arjessa ilmenevien ongelmien ratkaisua. Säädösehdotus oppilashuoltotyöhön osallistuvista käsiteltäessä yksittäistä oppilasta koskevia asioita on tervetullut. Linjausta, jonka mukaan yksittäistä oppilasta koskevissa kysymyksissä oppilashuoltotyöhön voivat osallistua vain ne henkilöt, joiden tehtäviin asian käsittely välittömästi kuuluu on hyvä.

Työministeriö: Tietosuojan varmistaminen oppilashuollossa on erittäin tärkeä asia niin opettajan, oppilaan ja hänen perheensä sekä muun henkilöstön oikeusturvan kannalta. Laki yksityisyyden suojasta työelämässä on henkilötietojen käsittelyä koskeva työelämän erityislaki. Laissa säädetään ainoastaan työnantajan ja työntekijän välisessä suhteessa tapahtuvasta tietojen käsittelystä ja niiden edellytyksistä.

Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveystoimisto: kannattaa työryhmän ehdotusta yksittäisen oppilaan oppilashuoltotyöhön osallistuvia koskevaa säädösehdotusta. Kannatusta saa myös tietojen salassapitoon ja tietojen luovuttamiseen liittyvät ehdotukset. Käytännön työssä ongelmallisia ja jopa oppilaan edun vastaisia ovat tilanteet, joissa oppilaan ja/tai hänen huoltajansa suostumusta ei saada tietojen siirtämiseen. Näitäkin tilanteita varten tarvitaan kipeästi yhteisiä toimintalinjoja.

Etelä-Suomen lääninhallitus: Tietosuojassa kulminoituvat vaikeudet oppilashuollossa viranomaisten välillä. Olisi tarpeen tarkemmin määritellä, kuka saa päättää tietojen pyytamisestä ja kenen tiedoista on kyse, oppilaan vai vanhempien, mitä tietoja saa pyytää ja mitkä ovat pyynnön perusteet. Tarvitaan myös viittaus rangaistussäännöksiin.

Tietosuojavaltuutettu: Laista tulee täsmällisesti ilmetä millä perusteella salassa pidettävien tietojen luovutus on mahdollista ja mille taholle tällaisia tietoja voi luovuttaa. Lisäksi laista tulee ilmetä, mihin koulukuraattorin ja -psykologin salassapitovelvollisuus perustuu.

Opetuslakiin on ehdotettu säädöstä, jonka perusteella kouluterveydenhuollon edustaja saa antaa salassa pidettäviä tietoja opetuksen järjestäjälle. Potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa puolestaan säädetään, millä perusteella kouluterveydenhuolto voi saada oppilaan potilastietoja muilta terveydenhuollon yksiköistä esimerkiksi jatkohoitotilanteissa. Muistiosta ei ilmene, minkälaisia ongelmia nykyisestä järjestelystä on aiheutunut. Opetuslakiin on myös ehdotettu säädöstä, jonka perusteella koulukuraattori voi antaa salassa pidettäviä tietoja opetuksen järjestäjälle. Muistiosta ei ilmene, minkälaisia tietoja opetuksen järjestäjän tulisi saada sosiaalihuollon viranomaiselta. Yhtenä vaihtoehtona voisi olla jatkovalmistelussa selvittää, onko mahdollista koulukuraattorille säätää sellainen asema, että

hänellä olisi mahdollisuus hankkia opetuksen asianmukaiseksi järjestämiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot sosiaaliviranomaiselta silloin, kun tällaisia tietoja tarvitaan.

Tietojen käsitteleminen on ensisijaisessa perustuttava rekisteröidyn suostumukseen. Laissa tulisi näkyä, että koulukuraattorin ja –psykologin tulee toimia yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa ja näiden myötävaikutuksella. Poikkeuksista tulisi säätää. Mikäli suostumusta ei saada, opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä tietoja voidaan antaa oppilaan oppilashuoltotyöhön osallistuville suoraan lain nojalla. On tärkeää, että kysymystä siitä, minkälaisia tietoja opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot voivat olla, käsitellään esimerkein ainakin lain esitöissä.

Hämeenlinnan kaupunki: Tietosuojaan on pitkään toivottu selkeytystä. Kirjallisen luvan pyytäminen asioiden käsittelyyn oppilashuoltoryhmässä tai tietojen luovuttamiseen toiseen koulumuotoon siirryttäessä on hyvä käytäntö. Oppilaalla ja hänen huoltajallaan saattaa joissakin tilanteissa olla eri näkemys asioista ja tietojen luovuttamisesta. Kouluterveydenhoidossa 12 vuotta täyttäneellä on tietyissä asioissa itsemääräämisoikeus ja joitain tietoja ei saa luovuttaa edes huoltajalle, jos lapsi kieltää. Täsmennystä asian tulkintaan kaivataan oppilashuollon osalta.

Kemijärven kaupunki: Oppilashuollossa on paljon alueita, joilta säännökset ovat puuttuneet. Työryhmässä on esitetty säädöksiä oppilashuollon tietosuojaan. Esitykset ovat hyvät ja selkiyttävät monia, oppilaan ja opettajan oikeusturvaan liittyviä kysymyksiä. Myös henkilötietojen kirjaamista koskeva säädösesitys on tärkeä.

Lapinlahden kunta: Ongelmaksi saattaa muodostua se, että salassa pidettäviä tietoja saa antaa vain huoltajan luvalla opetuksen järjestäjältä toiselle siirryttäessä. Yksityisyyden suojan vaatimus on vahva. Se ei kuitenkaan saa estää lapsen edun toteutumista tilanteissa, joissa koulu yhteisön käsitys oppilaan parhaasta on ristiriidassa perheen käsitysten kanssa.

Vantaan kaupunki: Oppilashuollon on tarkoituksenmukaista reagoida nopeasti. Huoltajan luvan saaminen saattaa estää tai vaikeuttaa nopeaa puuttumista. Lainsäädännöllä tulisi määritellä tilanne, jolloin oppilashuollossa käsitellään lastensuojellisia toimenpiteitä ja mitkä ovat ne tilanteet, joissa huoltajan suostumusta ei tarvita.

Koulukuraattori ry: Tietojen salassapitoa ja niiden luovutusta, opetuksen järjestäjän tiedonsaantioikeutta sekä henkilötietojen kirjaamista koskevat säädösehdotuksen selkiyttävät ja täsmentävät tällä hetkellä tulkinnanvaraista lainsäädäntöä.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Toisin kuin työryhmä on esittänyt, oppilaan siirtyessä toisen opetuksen järjestäjän järjestämään opetukseen, toimintaan tai toiseen koulutusmuotoon oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät salassa pidettävät tiedot tulisi voida luovuttaa toiselle opetuksen järjestäjälle myös ilman oppilaan huoltajan kirjallista suostumusta.

Opetusalan ammattijärjestö OAJ: Työryhmän yksittäisen oppilaan oppilashuoltotyöhön osallistuvia koskeva säännösehdotus perusopetuslakiin rajaa liian tarkasti yksittäisen oppilaan oppilashuoltotyöhön osallistuvat. Säännöksessä esitetty rajaus

vaikuttaa konsultaatiota esimerkiksi poliisin kanssa. Siitä huolimatta, että oppilashuoltotyön yksi tärkeä osallinen on oppilaan huoltaja, yhteistyö on todellisudessa vaikeaa usein juuri huoltajan asenteen ja yhteistyöhaluttomuuden johdosta.

Pelastakaa Lapset ry: Työryhmä on onnistunut täsmentämään salassapito- ja tiedonsaantioikeussäännöksiä. Kokemuksen mukaan salassapitosäännösten vaihtelevat tulkinnat eri ammattiryhmissä vaikeuttavat ja hidastavat käytännön lastensuojelutyötä.

Suomen Psykologiliitto ry: Tietosuojaan ja tietojen luovuttamisen liittyviin kysymyksiin tarvitaan vielä täsmennyksiä. Muistiossa sivulla 67 ehdotetaan perusopetuslakiin lisäystä, jonka mukaan silloin kun käsitellään yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa, oppilashuoltotyöhön voivat osallistua ne oppilaan opetuksen järjestämiseen osallistuvat henkilöt, kouluterveydenhoitaja ja –lääkäri, sekä koulupsykologi ja –kuraattori, joiden tehtäviin asian käsittely välittömästi kuuluu. Ehdotettu lisäys on tarpeellinen ja asioita selkiyttävä. Samalla on pidettävä huoli siitä, ettei oppilashuoltoryhmien toiminta kärsi. Juuri oppilashuoltoryhmässä suoritetaan työnjako. Etukäteen ei voi tietää kenen työtehtäviin kunkin yksittäisen oppilaan asia kuuluu.

9.2 Tiedonsaantioikeus

Työryhmän ehdotus opetuksen järjestäjän tiedonsaantioikeudesta pidettiin kannatettavana (19). Opetuksen järjestäjän tiedonsaantioikeutta koskevaa säädösehdotusta pidettiin tarpeellisena, jotta järkävä toiminta onnistuu, mutta samalla esitettiin huoli tietojen salassapidon tähdentämisestä opettajakunnalle.

Oulun lääninhallitus: Tietojen luovuttamista koskevaan säädösehdotukseen tarvitaan tarkennusta kohtaan, jossa puhutaan tietojen luovuttamisesta toiselle viranomaiselle oppilaan siirtyessä toisen opetuksen järjestäjän mukaiseen opetukseen tai toiseen koulutusmuotoon. Ajatus, jonka mukaan tietoja voidaan luovuttaa vain huoltajan kirjallisella suostumuksella, on ristiriitainen, kun toisaalta heti seuraavaksi esitetään sosiaali- ja terveysviranomaisille velvoite salassapitosäädösten estämättä antaa tietoja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen järjestämiseksi tai päättämiseksi.

Tietosuojavaltuutettu: Laista tulee täsmällisesti ilmetä, millä perusteella koulukuraattori- ja psykologi voivat saada asiakasta koskevia salassa pidettäviä tietoja ja miltä tahoilta tietoja voi hankkia. Lain jatkovalmistelussa tulee selvittää tarkemmin minkälaisiin tilanteisiin opetuksen järjestäjän tiedonsaantioikeutta koskeva säädösehdotus on tarkoitettu. Opetuslakiin ehdotettu tiedonsaantioikeutta koskeva säädösehdotus muuttaisi oppilaan ja hänen perheensä oikeusasemaa merkittävästi. Säädösehdotus on tulkinnanvarainen. Siinä on varsin yleisesti esitetty, että opetuksen järjestäjällä olisi oikeus saada tietoja sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisilta.

Hämeenlinnan kaupunki: Tiedonsaantioikeus on hyvä asia, mutta epäselvyyttä herättää hallinnonaloja ohjaava oma lainsäädäntö. Esimerkiksi kouluterveydenhuollon osalta ohjaa potilaslaki, jossa sanotaan, että tietoja ilman asianomaisen

lupaa ei saa luovuttaa. Tiedonsaantioikeuden osalta kaivataan tarkennusta, miten lait suhtautuvat toisiinsa ja mikä on niiden keskinäinen asema ja velvoittavuus.

Vantaan kaupunki: On syytä kiinnittää huomiota huostaan otettujen lasten sekä lähettävän kunnan ja sijoittavan kunnan opetuksen järjestäjän tiedonsaantioikeuteen. Kirjaaminen ei saisi tapahtua oppilaan tai hänen perheensä yksityisyyden suojan kustannuksella.

Kuusankosken kaupunki: Salassa pidettävien tietojen luovuttamista koskevat säännösehdotukset ovat sekavia. Sen sijaan tiedonsaantioikeutta koskeva täsmennys on tarpeellinen.

Opetusalan ammattijärjestö OAJ: Työryhmän ehdottama tiedonsaantioikeutta koskeva säädösehdotus on tärkeä. Tietojen antaminen on ollut tiedon luovuttajan harkinnassa ilman, että on ollut käytettävissä mitään keinoa saada välttämättömiä tietoja oppilaasta tai opiskelijasta. Säännöstä on täsmennettävä siten, että siitä käy selvästi ilmi, että koulutuksen järjestäjällä tarkoitetaan ainakin opettajaa ja rehtoria.

9.3 Henkilötietojen kirjaaminen ja säilytysajat

Enemmistö asiasta lausuneista lausunnonantajista kannatti työryhmän henkilötietojen kirjaamista koskevaa säädösehdotusta (19/3). Henkilötietojen käsittelyyn kaivattiin kautta linjan selkeämpiä ja yksityiskohtaisempia säännöksiä ja ohjeita.

Etelä-Suomen lääninhallitus: Henkilötietojen kirjaamista koskeva säädös on hyvä sisällyttää opetustoimenkin lakeihin, jos koetaan, etteivät olemassa olevat säädökset riitä.

Itä-Suomen lääninhallitus: Oppilashuollossa syntyvien henkilötietojen käsittelystä vastaa rekisterinpitäjänä opetuksen järjestäjä. Vain opetuslakiin tehtynä säädös on puutteellinen, koska oppilas- ja opiskelijahuollossa syntyy monia henkilörekisterejä, joilla on eri rekisterinpitäjät (kouluterveydenhuolto, kuraattorin toiminta, psykologin toiminta). Lääninhallituksen sosiaali- ja terveystieteiden osaston mukaan on syytä olla yhtenäinen oppilas- ja opiskelijahuollon rekisteri, johon kaikki työntekijät laittavat merkintänsä. Vain yksi rekisterinpitäjä selkiyttäisi rekisterinpittoa.

Oulun lääninhallitus: Yksittäistä oppilasta oppilashuoltotyössä ohjaava ohjeistus on hyvä, mutta henkilötietojen käsittelyyn olisi tarpeen saada selkeämmät ja yksityiskohtaisemmat säännökset ja ohjeet.

Riihimäen kaupunki: Oppilashuoltoryhmien mielipiteiden vaihtaminen ja oppilaskohtaisten rekisterien perustaminen ei ole tarpeellista. Kirjaaminen edellyttää tarkkoja ohjeita ja vastuunjakoja. Erityistoimenpiteiden ollessa kyseessä on taustojen kirjaaminen kaikkien osapuolien edun mukaista.

Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä: Säädösehdotus asianmukaisten kirjaamiskäytäntöjen aikaansaamiseksi ja yhtenäistämiseksi on kannatettavaa. Kouluterveydenhuollon ja psykososiaalisen oppilashuollon henkilöstöillä tulisi ol-

la yhteinen rekisteri, joka mahdollistaisi oppilaskohtaisen tiedon asianmukaisen käytön.

Opetusalan ammattijärjestö OAJ: Henkilötietolain säännökset ja niiden soveltaminen oppilashuoltotyöhön ovat riittäviä, joten erityissäännöstä voidaan pitää tarpeettomana. Tarvittava ohjaus voidaan antaa informaatio-ohjauksena. Esitetty säännös lukuisine muotomääräyksineen kangistaa oppilashuoltotyötä.

Suomen psykologiliitto ry: Henkilötietojen kirjaamisen osalta asetusta potilasasiakirjojen laatimisesta sovellettaaneen koulupsykologeihin siltä osin kun he antavat terveyden- tai sairaanhoitoa. Tämä muotoilu on syytä kirjata selkeästi siten, että heihin sovelletaan tätä lainsäädäntöä. Terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaan kaikki psykologit, myös koulupsykologit, ovat yksiselitteisesti laillistettuja terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Terveydenhuollon lainsäädäntö sitoo psykologia aina kun hän suorittaa terveyden- tai sairaanhoitoa. Koulupsykologin on tärkeää erottaa milloin on kyse muunlaisista työtehtävistä.

Tietosuojavaltuutettu: Viranomainen voi käsitellä vain tehtäviensä hoidon kannalta tarpeellisia henkilötietoja. Oppilashuollossa käsitellään henkilötietolain 11 §:ssä määriteltyjä arkaluontoisia ja salassa pidettäviä henkilötietoja. Arkaluontoisten henkilötietojen keräämisen tulee johtua välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä. Koulukuraattorin ja psykologin tehtävät ja niihin liittyvä oikeus käsitellä myös arkaluontoisia henkilötietoja luodaan heidän toimintojaan koskevalla erityislalla. Erityislainsäädännön keskeisenä tehtävänä on osoittaa, missä tapauksessa henkilötietojen käsittely on mahdollista ilman rekisteröidyn myötävaikutusta. Laissa tulisi ilmetä koulukuraattorin ja –psykologin rooli suhteessa opetuksen järjestäjään. Koulukuraattorin ja –psykologin tehtävänkuva, toimivalta ja toiminta-alue määritellään tarkemmin laissa, koska ne vaikuttavat asiakastietojen käsittelyyn. Uuteen lastensuojelulakiin ehdotettu säännös ei anna selkeää kuvaa näissä asioissa.

Henkilötietojen kirjaamista koskeva säädösehdotus opetuslakiin parantaa huomattavasti nykykäytäntöä. Ehdotuksessa todetaan, että yksittäistä oppilasta koskeva asiaa käsiteltäessä oppilashuoltotyössä kirjaus tulee tehdä. Jatkovalmistelussa jää harkittavaksi, onko tällainen kirjaus aina tarpeellinen. Muistiossa ei ole esitetty ehdotuksia siitä miten koulukuraattoreiden ja koulupsykologien asiakkaiden henkilötietojen käsittelyä koskevat lainsäädännölliset epätasällisyydet ratkaistaan, vaikka asiaan on eri yhteyksissä kiinnitetty huomiota. On välttämätöntä, että koulukuraattorin ja koulupsykologin asiakastietojen käsittelystä säädetään kattavammin ja yksityiskohtaisemmin laissa. Säännökset jättävät epäselväksi, miten asiakkaiden henkilötietoja tulee käsitellä.

Lainsäädännön perusteella on epäselvyyttä, mikä taho vastaa koulukuraattorin ja koulupsykologin asiakasrekisteristä. Koulukuraattorin asiakasrekisterin tulee olla sosiaalihuollon rekistereistä erillinen kokonaisuus riippumatta toimen hallinnollisesta sijoittelusta. Koulukuraattorin keräämiä asiakastietoja voi käyttää vain kuraattoritoiminnassa, eikä muilla sosiaalitoimen työntekijöillä saa olla käyttöoikeutta tähän rekisteriin.

10 Opas

Työryhmän ehdotusta koulujen ja oppilaitosten käyttöön tuotetaan oppilashuollon opas kannatettiin lähes yksimielisesti (30). Pidettiin tärkeänä, että opasta tehtäisiin moniammatillisessa yhteistyöryhmässä.

Sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoyksikkö: Opasta toteutettaessa olisi hyvä sisällyttää siihen sukupuolivaikutusten arviointi.

Itä-Suomen lääninhallitus: On syytä laatia yksi opas, jossa voisi olla eri osiot alakoulua, yläkoulua, lukiota ja ammatillisia oppilaitoksia varten. Kaikkien oppilas- ja opiskelijahuollossa toimivien tulee olla tietoisia oppilashuollon kokonaisuudesta ja pitkäjänteisestä toiminnasta. Yhteisen oppaan avulla voitaisiin myös vahvistaa yhteistä näkemystä ja toimintaperiaatteita.

Oulun lääninhallitus: Oppilashuolto-oppaan tuottaminen suositusten toimeenpanoa ja säädösmuutosten ymmärtämistä ajatellen on tärkeä ja tervetullut työväline poikkihallinnollisen yhteistyön laadun varmistamiseen.

Etelä-Suomen lääninhallitus: Kouluterveydenhuollon opas ja laatusuositus sekä oppilashuollon opas tulisi yhdistää. Kansanterveyslain 14 §:n muutosehdotuksella täydennettäisiin opetustoimen laissa määritellyt oppilas- ja opiskelijahuollon palvelut.

Opetushallitus: Oppilashuollon opas tulisi tehdä moniammatillisessa yhteistyöryhmässä. Oppaan laatiminen edellyttäisi myös eri hallintokunnissa laadittujen toimintaa ohjaavien normiasiakirjojen ja laatusuositusten yhteensovittamista ja meneillään olevien lainsäädäntöuudistusten toteutumista.

Jyväskylän yliopisto: Oppilashuollon opas on tarpeellinen ja se voi osaltaan yhtenäistää pirstaleista lainsäädäntöä. Oppaan tuottaminen ei saisi kuitenkaan jäädä vain hallinnon vastuulle, vaan sen laatimisessa tulisi ehdottomasti toimia yhteistyössä koulujen ja etenkin oppilashuoltoryhmien kanssa.

Stakes: Informaatio-ohjauksen rajoittuminen oppaaseen merkitsisi kouluterveydenhuollon aseman heikentymistä. Opiskeluhoitoa toiminnallisena kokonaisuutena ohjaavan informaatio-ohjauksen tehostaminen on välttämätöntä. Oppaan lisäksi olisi valmisteltava laajassa yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, opetusministeriön ja kuntaliiton hyväksymä opiskeluhoollon laatusuositus.

11 Oppilashuoltopalveluun liittyvän henkilöstön täydennyskoulutus

Työryhmän ehdotus henkilöstön täydennyskoulutuksesta sai suuren kannatuksen (24). Kaksi lausunnon antajaa totesi, että koulutuksen tulee olla valtion rahoittama.

Sosiaali- ja terveysministeriön terveysosasto: Täydennyskoulutus on erittäin tarpeellista.

Opetusministeriö: Täydennyskoulutus tukee merkittäväällä tavalla oppilashuollollisen työn käytännön toteuttamista kouluissa ja oppilaitoksissa.

Itä-Suomen lääninhallitus: Työryhmän ehdotus yhteinen moniammatillisen koulutuksen järjestäminen vahvistaa yhteistä tietoperustaa ja yhtenäistää toimintamalleja.

Stakes: Opiskeluhoito on osaamisen näkökulmasta työsuojeluun ja työterveyshuoltoon verrattuna ainakin yhtä vaativa tai jopa vaativampi tehtäväkenttä. Perustutkinnon lisäksi sen ammattihenkilöstöllä tulisi olla vastaava lyhyiden ja pitkien kurssien yhteinen koulutusjärjestelmä, joka osaltaan vahvistaisi opiskeluhoitoa toiminnallisena kokonaisuutena.

Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä: Se, että kaikki opettajaksi valmistuvat eivät ole koulutuksessaan perehtyneet oppilashuoltoon ollenkaan, on merkittävä epäkohta. Oppilashuolto tulisi sisällyttää oppiaineena opettajakoulutuksen pakollisiin oppiaineisiin.

Koulukuraattori ry: Täydennyskoulutuksen osalta on erittäin hyvä, että työryhmä korostaa opetus-, sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön yhteistä koulutusta ja tekee ehdotuksia myös täydennyskoulutuksen sisällöstä.

12 Valtakunnallinen tilastointi- ja seurantajärjestelmä

Työryhmän ehdotus valtakunnallinen tilastointi- ja seurantajärjestelmä sai hyvin laajan yksimielisen kannatuksen (24/2). Yleisesti toivottiin, että opiskeluhoitoasiakastietojärjestelmien perusrakenteen tulisi olla riittävän yhtenäinen, jotta seurannan ja tilastoinnin kannalta olennaiset tiedot voidaan niistä tulostaa sekä toimipisteiden ja kuntien tarpeisiin että myös valtakunnalliseen käyttöön.

Lapsiasiavaltuutettu: Työryhmän ehdotus tilastointi- ja seurantajärjestelmästä on hyvä. Lasten hyvinvoinnin seurantaan tarvitaan kansallisia koordinoituja strategioita ja suunnitelmia. Myös YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen toteutumista seuraava Geneven komitea on kiinnittänyt huomiota siihen, että lapsia koskevien tietojen tilastoinnissa ja tutkimuksessa on puutteita. Lapsiasiavaltuutettu pitää tarpeellisena, että ehdotuksessa määriteltäisiin selkeästi vastuutahot, joiden tehtävänä tilastointi ja seuranta ovat. Oppilashuollon valtakunnallisista laadun arviointi- ja tilastointijärjestelmien kehittämisvastuista olisi luontevaa säätää yhtenäisessä oppilashuollon lainsäädännössä.

Opetushallitus: Työryhmän ehdotus oppilas- ja opiskelijahuollon valtakunnallisen tilastointi- ja seuraamisjärjestelmän luomista on tärkeä. Se mahdollistaa oppilas- ja opiskelijahuollollisen työn arvioinnin ja työn kehittämisen.

Opetusministeriö: Valtakunnallinen tilastointi- ja seurantajärjestelmän luominen toisi kaivatun perusrakenteen oppilas- ja opiskelijahuollon pitkäjänteiselle kehittämistyölle. Tilastointi- ja seurantajärjestelmän tarjoavan jatkossa myös välineen nyt uudistuvan oppilashuollon lainsäädännön kehittämistarpeiden arviointiin.

Itä-Suomen lääninhallitus pitää yhtenäisen valtakunnallisen tilastointi- ja seurantajärjestelmän kehittämistä suositeltavana koska näin saadaan vertailukelpoista tietoa oppilas- ja opiskelijahuollon arvioinnin kehittämisen perustaksi.

Oulun lääninhallitus: Uudistuneen kansanterveyslain mukaan kunnilla on velvoite seurata väestön terveyden ja hyvinvoinnintilaa määräajoin päätöksentekonsa pohjaksi. Oppilashuollon seurantajärjestelmän ja valtakunnallisen tilastointimallin kehittämisen ei tulisi olla erillään muista meneillään olevista arviointi- ja seurantajärjestelmien kehittämisestä.

Vantaan kaupunki: Tilastoinnista aiheutuneet kustannukset on arvioimatta.

Lapinlahden kunta: On ristiriitaista, että perusopetus on lähiopetusta ja oppilashuolto seudullisesti tuotettava palvelu. Vaikka valtakunnallisesta mittakaavasta tarkasteltaessa oppilashuollon erillisellä seuranta- ja tilastointijärjestelmällä saataisiinkin arvokasta tietoa, järjestelmän tulee olla riittävän yksinkertainen ja se ei saa lisätä kunnissa tehtävää hallinnollista työtä. Sen tulisi olla liitettävissä olemassa oleviin tilastointijärjestelmiin.

Suomen Kuntaliitto: Paikallisten toimijoiden edustajien ja oppilas- ja opiskelijahuollon vastuutahojen tulisi suunnitella yhdessä kriittisesti minkälaisia tietoja ja tilastoja tarvitaan ja mihin tietoja käytetään. Turhaa tietojen keruuta tulee välttää. Myös mittareihin ja vertailuihin pitää suhtautua kriittisesti, varsinkin kun kysymyksessä on niin vaikeasti mitattava ja vertailtava toiminta kuin oppilashuolto.

Koulukuraattori ry: Tällä hetkellä oppilashuollon tilastoinnissa ja seurannassa on selkeitä puutteita. Työryhmän esitys on erittäin kannatettava.

Lastensuojelun Keskusliitto: Tietoja tarvitaan niin oppilashuollon kehittämiseksi kuin lapsen oikeuksien toteutumiseksi. Lasten hyvinvoinnin arvioimiseksi ja siltä pohjalta tehtävien suunnitelmien vuoksi tarvitaan numeerista tietoa. Lasta koskevan tilastoinnin puutteista on keskusliitto raportoinut Geneven komitealle, joka onkin antanut asiasta huomautuksen vastineessaan Suomen maaraporttiin.

Stakes: Tilastointi- ja seurantajärjestelmän tulisi rakentua kunnissa kerättävään tietoon niin, että samalla kunnat saavat oman toimintansa ja kehittämisensä kannalta tarvittavan tiedon. Tietojärjestelmän tulisi samanaikaisesti palvella kaikkia oppilashuollon toimeenpanoon osallistuvia hallintokuntia. Lisäksi tarvitaan yksikökohtaista tietoa kouluista, oppilaitoksista, terveyskeskuksista, kunnista ynnä muista. Tilastointia ja seurantaa olisi kehitettävä sosiaali- ja terveysministeriön, opetusministeriön, Kuntaliiton ja asiakastietojärjestelmien toimittavien yritysten kanssa. Samalla olisi valmisteltava esitykset säännöksiksi, jotka velvoittavat kuntia seuraamaan ja arvioimaan oppilashuoltoaan toiminnallisena kokonaisuutena ja raportoimaan valtakunnallisen seurannan edellyttävät tiedot tilastoinnista ja seurannasta vastaavalle yksikölle.

- 2006: 1 Anita Haataja, Maija-Liisa Järviö, Esko Mustonen. Talousarvion sukupuolivaikutusten arviointi. Pilottihanke sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta.
ISBN 952-00-1928-6 (nid.)
ISBN 952-00-1929-4 (PDF)
- 2 Sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelma vuodelle 2006. (Moniste)
ISBN 952-00-1933-2 (nid.)
ISBN 952-00-1934-0 (PDF)
- 3 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tulossopimukset kaudelle 2004-2007. Tarkistusvuosi 2006. (Moniste)
ISBN 952-00-1937-5 (nid.)
ISBN 952-00-1938-3 (PDF)
- 4 Seppo Tuomola. Kansallisen terveysthankkeen piiriin kuuluvan hankerahoituksen vaikuttavuuden arviointi. (Ainoastaan verkossa www.stm.fi)
ISBN 952-00-1939-1 (PDF)
- 5 Ehkäisevää huumetyötä nuorten työpajoilla kehittävän hankkeen loppuraportti.
ISBN 952-00-1940-5 (nid.)
ISBN 952-00-1941-3 (PDF)
- 6 Rikoksista rangaistujen tuen tarve. Suositukset yhteistoiminnalle. Vankien jälkihuoltotyöryhmän raportti.
ISBN 952-00-1942-1 (nid.)
ISBN 952-00-1943-X (PDF)
- 7 Lasten tuetut ja valvotut tapaamiset. (Moniste)
ISBN 952-00-1944-8 (nid.)
ISBN 952-00-1945-6 (PDF)
- 8 Terveysthuollon valtakunnallisen tietojärjestelmäarkkitehtuurin periaatteet. Alueellisista ratkaisuksista kansalliseen kokonaisuuteen.
ISBN 952-00-1948-0 (nid.)
ISBN 952-00-1949-9 (PDF)
- 9 Christel Lamberg-Allardt, Heli Viljakainen ja työryhmä. D-vitamiinitilanteen seuranta tutkimus 2002-2004.
ISBN 952-00-1952-9 (PDF)
- 10 Päivähoitopaikkojen tilat ja turvallisuus. Helsingin ja Oulunsalon päivähoitohenkilökunnalle sekä lasten vanhemmille ja huoltajille suunnattujen kyselyjen tulokset. Toim. Airi Palosaari ja Olli Saarsalmi.
ISBN 952-00-1953-7 (nid.)
ISBN 952-00-1954-5 (PDF)
- 11 Kansallinen varautumissuunnitelma influenssapandemiaa varten. Kansallisen pandemiavarautumisen työryhmän ehdotus.
ISBN 952-00-1985-5 (nid.)
ISBN 952-00-1986-3 (PDF)
- 12 Niilo Färkkilä. Sosiaali- ja terveydenhuollon maksupolitiikan ja maksujärjestelmän uudistaminen. Lausuntoyhteenveto toimikunnan mietinnöstä. (Ainoastaan verkossa www.stm.fi)
ISBN 952-00-1987-1 (PDF)

- 2006: 13 Kansallisen terveydenhuollon hankkeen seurantaryhmän raportti sosiaali- ja terveysministeriölle vuoden 2005 toiminnasta. (Moniste)
ISBN 952-00-1988-X (nid.)
ISBN 952-00-1989-8 (PDF)
- 14 Hallituksen tasa-arvo-ohjelman (2004-2007) seurantaraportti. Maaliskuu 2006. (Ainoastaan verkossa www.stm.fi)
ISBN 952-00-1960-X (PDF)
- 15 Ehdotus sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon talousarvioehdotuksen rakenteen ja selvitysosien sisällön uudistamiseksi. (Moniste)
ISBN 952-00-2000-4 (nid.)
ISBN 952-00-2001-2 (PDF)
- 16 Niilo Färkkilä, Tarja Kahiluoto, Merja Kivistö. Lasten päivähoiton tilannekatsaus. Syyskuu 2005. (Moniste)
ISBN 952-00-2002-0 (nid.)
ISBN 952-00-2003-9 (PDF)
- 17 Perhepäivähoidon kehittämishaasteita. Toim. Sanna Parrila.
ISBN 952-00-2008-X (nid.)
ISBN 952-00-2009-8 (PDF)
- 18 Terveydenhuollon varautumiskoulutuksen haasteita. Selvitys häiriötilanteiden ja poikkeusolojen koulutuksesta ammattikorkeakouluissa ja lääketieteellisissä tiedekunnissa. (Moniste)
ISBN 952-00-1962-6 (nid.)
ISBN 952-00-1963-4 (PDF)
- 19 Alkoholiolet EU-Suomessa. Kulutus, haitat ja politiikan kehys 1990-2005.
ISBN 952-00-2089-6 (nid.)
ISBN 952-00-2090-X (PDF)
- 20 Alkoholförhållandena i EU-Finland. Konsumtion, skadeverkningar och policyramar 1990-2005.
ISBN 952-00-2012-8 (inh.)
ISBN 952-00-2013-6 (PDF)
- 21 Alcohol Issues in Finland after Accession to the EU. Consumption, Harm and Policy Framework 1990-2005.
ISBN 952-00-2014-4 (print.)
ISBN 952-00-2015-2 (PDF)
- 22 Carita Lahti, Sini Jämsén, Saara Tarumo. Samapalkkaisuuteen palkkausjärjestelmämuutuksiin. Työn vaatavuuden ja henkilön pätevyyden arviointi Suomessa.
ISBN 952-00-2016-0 (nid.)
ISBN 952-00-2017-9 (PDF)
- 23 Valtioneuvoston vammaispoliittisen selonteon tausta-aineisto. (Moniste)
ISBN 952-00-2020-9 (nid.)
ISBN 952-00-2021-7 (PDF)
- 24 Työurat pitenevät? Veto-ohjelman indikaattorit. (Moniste)
ISBN 952-00-2030-6 (nid.)
ISBN 952-00-2031-4 (PDF)
- 25 Lastensuojelulain kokonaisuudistustyöryhmän muistio. (Moniste)
ISBN 952-00-2032-2 (nid.)
ISBN 952-00-2033-0 (PDF)
- 26 Liisa Heinimäki. Varhaisen tuen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa. VarTu -hankekuvaus 2004-2005. (Moniste)
ISBN 952-00-2041-1 (nid.)
ISBN 952-00-2042-X (PDF)

- 2006: 27 Rakennusalan terveystarkastusten seurantarekisteri. (Moniste)
ISBN 952-00-2043-8 (nid.)
ISBN 952-00-2044-6 (PDF)
- 28 Petri Virtanen, Janne Jalava, Mari Ruuth. Valtakunnallisen työtaturmaohjelman arviointi. Tammikuu 2006.
ISBN 952-00-2045-4 (nid.)
ISBN 952-00-2046-2 (PDF)
- 29 Arja Rimpelä, Susanna Rainio, Lasse Pere, Tomi Lintonen, Matti Rimpelä. Use of Tobacco Products, Alcohol Use and Exposure to Drugs in 1977-2005.
ISBN 952-00-2047-0 (paperback)
ISBN 952-00-2048-9 (PDF)
- 30 Sirkka-Liisa Kivelä. Geriatrisen hoidon ja vanhustyön kehittäminen. Selvityshenkilön raportti. (Moniste)
ISBN 952-00-2068-3 (nid.)
ISBN 952-00-2069-1 (PDF)
- 31 Lapsiperheiden toimeentuloedellytysten kehittäminen. Koordinaatioryhmän yhteenvetoraportti.
ISBN 952-00-2070-5 (nid.)
ISBN 952-00-2071-3 (PDF)
- 32 Jyrki Korkeila. Psykiatrian opetuksen kehittämistarpeet perusterveydenhuollossa. (Ainoastaan verkossa www.stm.fi)
ISBN 952-00-2072-1 (PDF)
- 33 Oppilashuoltoon liittyvän lainsäädännön uudistamistyöryhmän muistio. (Moniste)
ISBN 952-00-2079-9 (nid.)
ISBN 952-00-2080-2 (PDF)
- 34 EVO-tutkimusrahoituksen jakoperusteiden uudistaminen. Työryhmän raportti. (Moniste)
ISBN 952-00-2085-3 (nid.)
ISBN 952-00-2086-1 (PDF)
- 35 Sosiaali- ja terveysministeriön tulevaisuuskatsaus 2006. (Ainoastaan verkossa www.stm.fi)
ISBN 952-00-1966-9 (PDF)
- 36 Lapsiasiavaltuutetun toimintakertomus vuodelta 2005.
ISBN 952-00-2034-9 (nid.)
ISBN 952-00-2035-7 (PDF)
- 37 Kliinisten laboratorioiden korvausten määräytymisperustetta selvittävän työryhmän raportti. (Ainoastaan verkossa www.stm.fi)
ISBN 952-00-2091-8 (PDF)
- 38 Pirjo Näkki. Vankien velkaantuminen ja yhteiskuntaan integroituminen.
ISBN 952-00-1967-7 (nid.)
ISBN 952-00-1968-5 (PDF)
- 39 Raimo Kärkkäinen, Marie Reijo, Keijo Tanner, Timo Tähtinen. Lapsiperheiden asumisen muutokset 1995–2004.
ISBN 952-00-2092-6 (nid.)
ISBN 952-00-2093-4 (PDF)
- 40 Maatalouslomituksen kehittämismahdollisuuksia selvittäneen työryhmän muistio. (Moniste)
ISBN 952-00-2102-7 (nid.)
ISBN 952-00-2103-5 (PDF)
- 41 Longer careers? The Veto Programme Indicators. (Moniste)
ISBN 952-00-2104-3 (paperback)
ISBN 952-00-2105-1 (PDF)

- 2006: 42 Anita Haataja. Ikääntyvät työmarkkinoilla 1989-2005.
ISBN 952-00-2107-8 (nid.)
ISBN 952-00-2108-6 (PDF)
- 43 Anita Haataja. Pohjoismainen ansaitsijahoivaajamalli. Ruotsin ja Suomen perhevapaajärjestelmän vertailu.
ISBN 952-00-2109-4 (nid.)
ISBN 952-00-2103-5 (PDF)
- 44 Ulkomailla asuvien sairaanhoidosta Suomessa aiheutuvien kustannusten korvaaminen. EU:n sosiaaliturvan koordinaatioasetusten mukaisten sairaanhoitokustannusten korvaamista selvittäneen työryhmän muistio. (Moniste)
ISBN 952-00-2111 6 (nid.)
ISBN 952-00-2112-4 (PDF)
- 45 Jukka Kumpuvuori. Perusoikeuksien rajoittamisesta kehitysvamma palvelujen toteuttamisessa.
ISBN 952-00-2114-0 (nid.)
ISBN 952-00-2115-9 (PDF)
- 46 Petri Virtanen, Janne Jalava, Tuomas Koskela, Janne Kilappa. Syrjäytymistä ehkäisevien EU-hankkeiden arviointi.
ISBN 952-00-2116-7 (nid.)
ISBN 952-00-2117-5 (PDF)
- 47 Peppi Saikku. Asiakasyhteistyötä uudella lailla? Kuntoutuksen asiakasyhteistyön arviointia.
ISBN 952-00-2124-8 (nid.)
ISBN 952-00-2125-6 (PDF)
- 48 Rintamaveteraanikuntoutus vuonna 2005. Selvitys veteraanikuntoutusmäärärahojen käytöstä. (Moniste)
ISBN 952-00-2118-3 (nid.)
ISBN 952-00-2119-1 (PDF)
- 49 Maria Rautio. Terveysten edistämisen koulutus sosiaali- ja terveysalalla.
ISBN 952-00-2142-6 (nid.)
ISBN 952-00-2143-4 (PDF)
- 50 Kansallisen terveydenhuollon hankkeen seurantaryhmän raportti sosiaali- ja terveysministeriölle kevään 2006 toiminnasta. (Moniste)
ISBN 952-00-2150-7 (nid.)
ISBN 952-00-2151-5 (PDF)
- 51 Aulikki Rautavaara, Jouko Kokko. Kuulo- ja puhevammaisten verkostoituvat tulkkipalvelut. Selvitys alueyhteistyön tuloksellisuudesta ja vaikutuksista.
ISBN 952-00-2157-4 (nid.)
ISBN 952-00-2158-2 (PDF)
- 52 National reports on Strategies for Social Protection and Social inclusion – Finland.
ISBN 952-00-2160-4 (paperback)
ISBN 952-00-2159-0 (PDF)
- 53 Kansallinen raportti sosiaalisen suojelun ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden strategioista.
ISBN 952-00-2161-2 (nid.)
ISBN 952-00-2162-0 (PDF)
- 54 Huumausainepolitiikan kertomus vuodelta 2005. (Moniste)
ISBN 952-00-2165-5 (nid.)
ISBN 952-00-2166-3 (PDF)
- 55 Sosiaali- ja terveysministeriön kustannuslaskentatyöryhmän raportti. (Moniste)
ISBN 952-00-2167-1 (nid.)
ISBN 952-00-2168-X (PDF)

- 2006: 56 Kati Myllymäki. Terveyskeskus 2015. Terveyskeskustyön tulevaisuus. (Moniste)
ISBN 952-00-2169-8 (nid.)
ISBN 952-00-2170-1 (PDF)
- 57 Suomen kansainvälisten lapseksiottamisasioiden lautakunta. Toimintakertomus 2005. (Moniste)
ISBN 952-00-2179-5 (nid.)
ISBN 952-00-2180-9 (PDF)
- 58 Nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland. Verksamhetsberättelse 2005.
ISBN 952-00-2181-7 (inh.)
ISBN 952-00-2182-5 (PDF)
- 59 The Finnish Board of Inter-Country Adoption Affairs. Annual Report 2005.
ISBN 952-00-2183-3 (paperback)
ISBN 952-00-2184-1 (PDF)
- 60 Henri Métivier, Sven Nielsen, Jouko Tuomisto, Wolfgang Weiss. International Evaluation of the Research Activities of the Finnish Radiation and Nuclear Safety Authority (STUK).
ISBN 952-00-2187-6 (paperback)
ISBN 952-00-2188-4 (PDF)
- 61 Hengityshalvaukspotilaiden hoito. Valtakunnallisen asiantuntijatyöryhmän raportti. (Moniste)
ISBN 952-00-2192-2 (nid.)
ISBN 952-00-2193-0 (PDF)
- 62 Health in the World of Work. Workplace Health Promotion as a Tool for Improving and Extending Work Life.
ISBN 952-00-2194-9 (paperback)
ISBN 952-00-2195-7 (PDF)
- 63 Katastrofirahaston tarvetta selvittäneen työryhmän raportti. (Moniste)
ISBN 952-00-2196-5 (nid.)
ISBN 952-00-2197-3 (PDF)
- 64 Sosiaalipäivystyksen kehittäminen.
ISBN 952-00-2204-X (nid.)
ISBN 952-00-2205-8 (PDF)
- 65 Terhi Hermanson. Päihtyneen henkilön akuuttihoito – sosiaali- ja terveysministeriön ohjeet. (Ainoastaan verkossa www.stm.fi)
ISBN 952-00-2208-2 (PDF)
- 66 Terhi Hermanson. Akutvård för berusade personer – social och hälsövärdministeriets anvisningar. (Publiceras bara på Internet <http://www.stm.fi/svenska>)
ISBN 952-00-2209-0 (PDF)
- 67 Oppilashuoltoon liittyvän lainsäädännön uudistamistyöryhmän muistio. Lausuntoyhteenveto työryhmän muistiosta.
ISBN 952-00-2210-4 (nid.)
ISBN 952-00-2211-2 (PDF)